

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:	v upravištvu prejemani:
celo leto K 24—	celo leto K 22—
pol leta 12—	pol leta 11—
četrt leta 6—	četrt leta 5-50
na mesec 2—	na mesec 1-90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zvečer izvenredne in praznike.

Inserati veljajo: peterostopna peti vrsta za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.
Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati l. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.
Na pismena naročila brez istodobne vpolnitve naročnine se ne ozira.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto K 25—	celo leto K 30—
pol leta 13—	pol leta 13—
četrt leta 6-50	četrt leta 6-50
na mesec 2-30	na mesec 2-30

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakma.
Upravištvu (spodaj, dvorišče levo), Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 85.

Državni zbor.

Dunaj, 28. oktobra.

V parlamentu se danes kolportira naslednja sveža anekdota: Gališki namestnik vit. Korytowski sreča v kuloarjih enega izmed »najdivnejših« Rusinov, poslanca Starucha. Udari ga po ramenu ter mu pravi: »Timko, spravili se bomo.« Poslanec Staruch se obrne, premeri namestnika od nog do glave: »Ekscelexca, ne spominjam se, da bi bila midva že sklenila bratovščino. Če sem jaz vaš Timko, si ti moj Vitold.« »Seveda« odgovori namestnik in nova »brata« si sežeta smejoč se v roke. Glas o tej pobratimiji med upokojenim orožnikom Timkom Staruchom in tajnim svetnikom ter bivšim ministrom ter aktivnim ces. namestnikom Vitoldom Korytowskim se je razširil po zbornici, kakor najradostnejša vest. Vsem se zdita Timko in Vitold karakteristični priči boljših časov, oznanjevalca poljsko-rusinske sprave, parlamentarnega miru . . .

Faktično se je parlamentarni položaj danes na mah izboljšal. Iz Ljova je prispel namestnik Korytowski ter prinesel seboj sporočilo, da so dosedanji ostri nasprotniki poljsko-rusinskega kompromisa glede gališke deželne volilne reforme akceptirali principe tega kompromisa.

V boljše razumevanje položaja naj sledi kratka rekapitulacija poljsko-rusinskih pogajanj, ki so se osredotočila okoli vprašanja gališke deželnozbornske volilne reforme.

Pod namestnikom dr. Bobrzinskim je prišlo med poljskimi demokrati, ljudsko stranko ter takzv. krakovskimi konzervativci na eni strani in rusinskimi strankami na drugi strani do stvarnega sporazuma. Že se je zdelo, da se bodo nasprotniki volilne reforme takozvani podolski konzervativci, avtonomisti in Vsepoljaki zadovoljili z zgolj opozicionalnim stališčem ter omogočili uzakonjenje kompromisa. V tem trenutku so nastopili poljski škofje ter podžgali novi boj, ki je uničil kompromis. Sledil je razpust gališkega dež. zbora. Iz novih volitev pa so izšli nasprotniki volilne reforme ojačeni, na zaseda-

nje dež. zbora ni bilo misliti in Rusini so se ozlovoljeni povrnili k svojim starim radikalnim zahtevam in obnovili svojo ostro politično taktiko.

Poljske »kompromisne« stranke so se postavile na stališče, da so svojo resno voljo za narodno spravo že dovolj dokumentirale in da je sedaj naloga poljskega centra in Vsepoljakov, da se sporazumejo z Rusini glede obnovitve političnega miru in reda v Galičiji. Faktično so poljski avtonomisti in tudi Vsepoljaki izdelali predloge, katere pa so Rusini kratkoma odklonili.

Približalo se je med tem zasedanje parlamenta. Rusinska parola: »Brez gališke reforme ni finančne reforme«, je grozila pokvariti ne le parlamentarni, temveč celi notranje-politični položaj.

Po nasvetu načelnika poljskega kluba demokrata dr. Lea se je sedaj odločila vlada, da predloži strankam lastni kompromisni predlog ter je poverila vit. Korytowskemu nalogo, da ta predlog izdelata.

Gališki namestnik je to storil: v dolgotrajnih pogajanjih pa se mu je tudi posrečilo izpodbiti aktiven odpor nasprotnikov proti rešitvi volilne reforme v smislu svoječasnega že skoraj preteklega poljsko-rusinskega kompromisa.

Uspeh Korytowskijeve akcije obstoji v tem, da vztrajajo sicer Vsepoljaki in avtonomisti na svojem odklanjajočem stališču, da pa so pripravljeni omogočiti v gališkem dež. zboru za sprejetje volilnoreformne predloge potrebno kvalificirano prisene v večino. Baš radi tega je bila rešitev reforme popolnoma v njihovih rokah, ker imajo zadostno število poslancev, da že s samo abstinenco onemogočijo sklepanje o reformnih predlogih.

V stvari se vrača Korytowskega predlog k nekdanjemu kompromisu, ki je koncediral Rusinom 27-2% vseh deželnozbornskih mandatov, primerno zastopstvo v dež. odboru.

Korytowskega predlog bo sedaj tvoril podlago definitivnih pogajanj med Rusini in Poljaki. V podrobnostih obstojajo naravno še mnoge difference, toda na obeh straneh je mnogo resne volje za končni sporazum in tako upajo optimisti, da bo ta spo-

razum mogoče že do prihodnje seje državnega zbora doseči.

V tem slučaju bodo ustavili Rusini obstrukcijo proti finančnim predlogom in parlament bo mogel razviti mirnejše in rednejše delovanje.

V prvi vrsti radi poljsko-rusinskih pogajanj zbornica v petek in v torek ne bo zborovala, ako bodo pogajanja rodila skorajšen ugoden uspeh, morda tudi prihodnjo sredo ne bo seje, ker bi se v tem slučaju sestala gališki deželni zbor, da sprejme volilno-reformne predloge en bloc.

Z ozirom na preobrat k boljše-mu so opustili Nemci in krščanski socialci tudi svojo idejo, da naj parlament o vseh še preostalih predlogih finančnega načrta ob enem razpravlja in konvent senijorjev je določil, da se ostane pri prvotni razporeditvi, tako, da je zbornica pričela popoldne debato o davku na žganje. Da situacija še bolj olajšajo, so se zavemale nekatere stranke za to, da se da predlogi o osebnem davku prednost pred ono o davku na žganje, proti kateri nastopajo Rusini posebno ostro. Ta predlog pa ni obveljal. V konferenci načelnikov strank je zahteval posl. Korošec, da naznani min. predsednik imena onih poslancev, ki so bili baje od Canadian družbe podkupljeni. Grof Stürgkh je to odklonil — kar je poslanec Korošec moral že v naprej vedeti, ker je trgovinski minister že v včerajšnji seji proračunskega pododseka precej jasno pokazal, da vlada ne bo izdala takih tajnosti, ki ji tako lepo izročajo usodo kompromitiranih poslancev. Koroščeva urgencia ima torej le značaj prazne demonstracije.

V tiskovnem odseku je bila danes sprejeta predloga o reformi tiskovnega zakona in ta važna predloga bo sedaj lahko prišla v plenum. Kdaj — to je drugo vprašanje. Ako poteče nadaljnje zasedanje mirno, potem se morda lahko nadejamo, da dobimo končno tudi v Avstriji odpravo kolportaze . . . Kar je v absolutistični Rusiji samoobsebi umevno, to se nam zdijo velikanski kulturni in politični uspehi.

18. novembra se zberejo delegacije na Dunaju. Zbornica bo prihodnje dni izvolila delegate; govori se,

da bo tokrat izbran za predsednika posl. dr. Leo.

Na koncu današnje seje je zbornica razpravljala o nujnem predlogu, tičočem se telefonske mizerije.

Trgovinski minister Schuster je naznanil, da pripravlja obširni »telefonski program« in da bo v proračun za prihodnje leto vpostavil večje vsote za izpopolnitev telefonskega omrežja. Naša državna uprava se žal le malokdaj zaveda prislovice, da obljuba dolg dela.

Specialna klavzula poleg trozvezne pogodbe.

Kakor beremo v praški »Union«, je prinesla »Schlesische Zeitung« razkritje o separatni pogodbi med Avstrijo in Italijo v zadevi albanskega vprašanja. Za resničnost teh izjav naj seveda ostaneta odgovorna oba omenjena lista. Prinašamo zato tozadevni članek dobesedno iz »Union«: Separatna pogodba se je sklenila leta 1907. na entrevui v Monzi med zunanjima ministroma grofom Goluchowskim in markijem Visconti-Venostom ter je bila potrjena v nadaljnjih sestankih v Benetkah (1904.) med Goluchowskim in Tittonijem ter v Desiju (1908.) med Aehrenthalom in Tittonijem, je torej neodvisna od leta 1902. obnovele trozvezne pogodbe.

V Desiju (1908.) je opozoril grof Aehrenthal, da Avstro-Ogrska ne bi priznala uporabljivosti kompenzacijske klavzule za eventualno aneksijo Bosne samo formalen akt, ne pomeni pa resnične teritorialne pomnožitve. To stališče je Tittoni priznal in je zato govoril takoj po aneksiji, dne 11. oktobra 1908. oni govor v Caratu (Lombardiji), v katerem popolnoma priznava aneksijo, jo zagovarja in izključuje vsako kompenzacijsko politiko Italije. Kljub temu pa je Tittoni zahteval za Srbijo in Črno goro kompenzacije in jih je tudi dobil, za Srbijo izpraznjenje sandžaka Novipazar, za Črno goro pa, da se je Avstro-Ogrska odpovedala v balkanski pogodbi ji zajamčenim obrežno-policijskim pravicam v črnogorskih vodah.

Italija pa si je poleg tega pridržala pravico, vsak čas odločiti vprašanje glede Tripolitaniije, in to pravico je Avstro-Ogrska izrecno priznala s tem, da je avstrijski ministrski predsednik baron Gautsch kot prvi evropski državnik v Aehrenthalovem imenu še oktobra 1911. v vseh delih upravičeval italijansko vojno napoved Turčiji. Italija je dobila torej kljub temu, da se je odpovedala vsaki kompenzaciji za aneksijo, bogato odškodnino. Prihodnja skupna kupčija je bila torej — Albanija, in upravičena je radovednost, kakse konsekvence bo imel kondominij na vzhodni obali Jadranskega morja. Politika grofa Berchtolda je preprečila sosedstvo Srbije ob Jadranskem morju, zato pa lahko pričakuje sosedstvo Italije.

Ekspozice srbskega ministrskega predsednika Pašića.

Iz Beograda poročajo: V debati o adresi se je oglašil srbski ministrski predsednik Pašić ter podal obširen ekspozice o zunanji situaciji. Ministrski predsednik pravi:

Balkanski narodi ki so pred 500 leti podlegli navalu Turkov, so rešili z zmoglaslavo vojno težavno orientatsko vprašanje, tekoma katere vojne so bili Turki potisnjeni tik pred zidove Carigrada. Kmalu pa so se pojavili dogodki, ki so motili sporazum med balkanskimi narodi. Srbska vlada je vztrajala na stališču, da se mora rešiti spor med Srbijo in Bolgarsko mirnim potom. Na Bolgarskem pa tega niso hoteli uvidevati ter so se izogibali mirnemu sporazumu.

Srbski politični krogi so očitali srbski vladi, da je zamudila pravo priliko, zahtevati od Bolgarske revizijo pogodbe. Reklo se je, da bi se bilo moralo to zgoditi že začetkom obleganja Odrina. To očitje pa ni na mestu.

V Evropi bi bilo napravilo slab vtisk, če bi bila zahtevala Srbija od Bolgarske že med vojno kakšno kompenzacijo. Pa tudi Bolgarska bi se bila rajši odpovedala Odrinu in priložilo bi bilo očitje že takrat do konflikta zaradi Makedonije.

LISTEK.

Cerkvene miši.

Povest iz sedanosti.

Spisal L. C.

(Dajle.)

XII.

Če vzame me zato
hudir,
pred vami vsaj bom
imel mir!

A šker c: Mučeniki.

Mladi kaplan dr. Jurij Podpečnik se je vračal skrajno zadovoljen iz župnikove sobe. Danes je dosegel v svojem življenju prvo etapo do bogastva in ugleda. V svojem srcu je tudi sklenil, da bode prvo etapo pošteno izrazil in izkoristil za svoje namene. Njegovo prikrito notranje veselje je kalila samo ena stvar. Dekretu, katerega je prejel z jutranjo pošto, je bilo priloženo še zasebno pismo prvega knezoškofijskega tajnika. Ravno vsebina tega zasebnega pisma je pa kalila kaplana dr. Jurija veselo nad njegovo popolno zmago.

Pismo je bilo precej dolgo in gostobesedno in se je tikalo edino le knezoškofijskega zavoda sv. Stanislava na ljubljanskem polju. Z ginljivi-

vimi besedami se je v pismu opisovalo, kako je prevzvišeni knezoškof noč in dan premišljeval in molil, da bi pokvarjeno mladino pripeljal »Nazaj h Kristusu kralju«. Sam sv. Duh mu je potem vdihnil misel, da naj ustanovi zavod sv. Stanislava, v katerem se bode mladina poučevala strogo po naukih edino zveličevalne vere. Z največjimi denarnimi žrtvami je Prevzvišeni tudi uresničil to svojo plemenito misel in na lepem ljubljanskem polju zgradil ponosno stavbo na čast sv. Stanislava in v ti zgradbi namestil svojo knezoškofijsko gimnazijo, ki se tudi najlepše razvija in procvita. Vzdrževanje tega, za preporod slovenskega naroda v pravem katoliškem duhu prepotrebnega zavoda pa stane seveda toliko denarnih žrtev, da jih Prevzvišeni iz bornih dohodkov svoje vladkovine sam nikakor ne more zmagovati. Apeliral je vsled tega na svoje dobro in verno slovensko ljudstvo, ki se je tudi drage volje odzvalo njegovemu plemenitemu apelu in mnogo, mnogo žrtvovalo za prepotrebne zavode sv. Stanislava. Vendar tudi še te žrtve ne zadostujejo za pokritje ogromnih vzdrževalnih stroškov, vsled česar se nahaja Prevzvišeni v vednih skrbih, da ne bi prišla v nevarnost najplemenitejša ustanova njegovega življenja. Prevzvišeni je vsled tega primoran pritegniti k pokrivanju vzdrževalnih stroškov za to svojo življenjsko ustanovo tudi sebi

podrejene duhovne sobrate, o katerih trdno pričakuje, da ga pri tako plemeniti stvari ne bodo pustili na cedilu, temveč mu vpošiljali pogosto in izdatne prispevke za njegove zavode. Posebno pa pričakuje od onih svojih duhovnih sobratov, katerim je svojo nadpastirsko ljubezen pokazal s tem, da jim je v priznanje njihove verske gorečnosti in vestnega izpolnjevanja svetega duhovskega poklica naklonil boljše prebende, da se mu svojim izboljšanim gmotnim razmeram primerno izkažejo hvaležnost s tem, da se izdatno spomnijo prepotrebni zavodov sv. Stanislava. Prevzvišene ga bi v dušo bolela nevaležnost upravičeno povišanih, a je o naslovljenju prepričan, da njega ne bode smel in mogel nikdar uvrstiti med take nevaležnike.

Do tu je bilo pismo litografirano, od tu dalje je bil pa še pristavek od roke knezoškofijskega tajnika.

V tem pristavku se je opozarjalo našega kaplana dr. Jurija, da so doslej vsi novoimenovani župniki ob svojem imenovanju darovali za prepotrebne knezoškofijske zavode najmanj po 1000 K, bolj goreči pa seveda veliko več, tudi po 5000 in 6000 kron.

Posebej se je pa še opozorilo našega kaplana, da se smatrgajo Orehovlje za jako dobro župnijo, vsled česar se bode gotovo oglasilo za njo jako mnogo prositeljev, da bi pa Prevzvišeni v priznanje dosedanjega

vzornega delovanja to župnijo najrajši podelil dr. Juriju Podpečniku, kar je že pokazal s tem, da ga je imenoval začasnim upraviteljem.

Med vrticami je dovolj jasno povedano, »zavzdihnil je kaplan, »kaj se pričakuje od mene, ako hočem postati iz začasnega upravitelja pravi župnik pri cerkvi sv. Petra v Orehovljah. Ugrizniti bodem moral v kisl jabolko in žrtvovati precej svojih prihrankov, da srečno izvojim prvo etapo do sijajne bodočnosti. Veliko sem že žrtvoval svoji bodočnosti in bodem doprinesel tudi žrtve. Ko bodem pa enkrat ustoličen kot župnik pri Sv. Petru, bodem pa skušal to denarno žrtve po priznanih metodah hitro dobiti nazaj in jo tudi bom tako gotovo, kakor gotovo se pišem za dr. Jurija Podpečnika.«

Takoj na to je pa začel mladi kaplan s pripravo za prevzetje župnije sv. Petra v Orehovljah. Voldno načelo pri tem mu je bilo: pri dušnopastirskem delu prevzetja kazati največjo koncilijantnost odstopajočemu župniku, pri prevzemanju župniji pripadajočega imetja pa varovati in zasledovati edino le koristi prevzemnika. Po tem vodilnem načelu se je tudi strogo ravnal in bil prepričan, da se bode tem potom izvršilo prevzetje na obojestransko zadovoljnost in da pri dobrosrčnem si volasem župniku ne bode zadel na noben ugovor. V tem svojem računu

se mladi kaplan tudi ni motil, ker je si volasi župnik ob slovesu mislil edino le na svoje dobre župljane in ne na se, vsled česar se tudi nič ni brigal za to, ali se bode izvršilo izročitev posvetnega blaga brez njegove škode ali ne.

Si volasi župnik je porabil zadnje dni svojega bivanja v Orehovljah pred vsem v to, da je obiskal še enkrat vse bolnike, da jih je s tolažilnimi besedami vzpodujal, da naj zapuajo božjo voljo in radovoljno prenašajo svojo bolezen, ker bode tem večje njihovo plačilo na onem svetu. Posebno ganljivo je bilo njegovo slovo od bolne Marjetice Novakove, katero je svoje dni krstil in katero je ljubil, kot bi mu bila kri njegove krvi. Ob tem ganljivem slovesu sta jokala oba, si volasi župnik in mlada deklica, ki je morala svojemu staremu odkritosrčnemu prijatelju obljubiti, da ga bode obiskala na njegovem novem bivališču takoj s svojim ženom, ko se ji obrne zdravje na boljše. Si volasi župnik obiskal je pa tudi še zadnjič vse one reveže, ki so imeli vedno v njem svojega največjega dobrotnika. Da bi ti betežniki ne bili po njegovem odhodu popolnoma zapuščeni, priporočil jih je vsem boljšim hišam v podporo. Obiskal je tudi skoro vse gospodarje svoje župnije ter jim s pristržno besedo polagal na srce, da naj tudi po njegovem odhodu ostanejo tako pošteni in pravični možje, kakršni so bili doslej in

V velikem delu inozemskega časopisa so skušali konflikt med Srbijo in Bolgarsko še poostri. Kdo se ne spominja, da se je v našem sosedstvu prav pomembno izjavljalo, da imajo balkanske države pravico, klati se med seboj?

Če bi bila Srbija predčasno proglasila aneksijo, bi bila izgubila simpatije tripelentente in časopisje trozveze bi bilo zahtevalo kazni za Srbijo. Srbija bi bila prišla v podobno situacijo, kakor je prišla pozneje Bolgarska, s tem razločkom, da bi bila prišla premagana Srbija še v mnogo težjo situacijo, kakor Bolgarska. Srbija pa se je pohrila za zveze. Dne 30. junija, torej na dan, ko je priznala srbska skupščina rusko razsodišče, so Bolgari napadli Srbijo. Obenem pa je bolgarska vlada protestirala proti dozdevnemu napadu Srbov.

On tedaj se je pravi dejanski stan razjasnil. Srbska vojska je junško zavrnila bolgarski napad. (Klici: Živio!) Tudi Grška je zavrnila Bolgare. (Klici: Živio!) Ker je prišla Bolgarska v obupen položaj, je zaprosila za mir, ki je bil prav kmalu sklenjen v Bukarešti. Skoraj vse vesile so hotele priznati Bolgarski, priznati pa so morale tudi upravičene zahteve Srbije. Avstro-Ogrska se je postavila na stališče, da je treba revidirati bukreško mirovno pogodbo. Rusija se je prva zavzela za revizijo vprašanja Kavale, odgovarjala pa se je pozneje, da ni prišlo do nadaljnjih komplikacij.

Prva dolžnost ministrskega predsednika je, zahvaliti se Rusiji za podporo (Klici: Živio!), zahvaliti se Francoski in Angleški (Klici: Živio!). Srbija pa se čuti k zahvali zavezano tudi Nemčiji. (Živio!)

Srbija potrebuje sedaj dolgega miru, da se posveti kulturnemu in gospodarskemu napredku. Bila je vedno in je še danes pripravljena olajšati velesilam delo sanacije razmer v Albaniji. Ko so Albanci vdrla na srbsko ozemlje, so jih srbske čete hitro pognale nazaj.

Vlada namerava sedaj predlagati velesilam izpremembo albanske meje, da se ohrani trajen mir, obenem pa ho vlada izjavila, da se hoče ukloniti zahtevam velesil.

Kljub temu pa, da je že opetovano izjavila, da se hoče ukloniti volji velesil, pa je bila Srbija presenečena od avstro-ogrškega ultimatumu. Srbija je ugodila temu ultimatumu, obenem pa je zaprosila velesile, da naj ustvarijo garancije za mir na albanski meji. Srbska vlada pričakuje tozadevnih sklepov velesil.

Ministrski predsednik pravi nadalje: Obžalovati moramo prav globoko, da se krši dobro razmerje vedno z novimi dogodki. Glede novih mej pravi Pašić, da je določitev mej med Srbijo in Bolgarsko ter Grško skoraj popolnoma končana. Tudi s Črno goro bo prišlo v najkrajšem času do sklepa. Meje proti Albaniji določajo velesile. Z Romunsko so odnosi zelo intimni, zlasti ker obstoja popolno soglasje v interesih. Srbija ima sedaj samo dolžnost, da varuje, kar je pridobila.

Stajersko.

Višjesodnemu predsedniku Pitreichu na vednost. V Wildonu umrl dekan je v svojem testamentu ime-

da naj si v vsem svojem dejanju in nehanju jemlje vedno za vzgled pokojnega vzorpoštenjaka župana Novaka. V vseh hišah, katere je obiskal nesrečni župnik za slovo, so tekle solze in povsod so mu obljubovali in prisegali, da ne bodo nikdar pozabili njegovih zlatih nauk, temveč se vedno in povsod ravnali vestno po njih.

V nedeljo se je pa sivolasi župnik še v cerkvi poslovil od svojih župljanov. S tresočo besedo je župnik v svojem poslovilnem govoru pohvalil svoje župljane, da so živeli v pravi krščanski veri in poštenosti ter jih rotil, da naj taki ostanejo tudi potem, ko njega ne bo več med njimi. Poudarjajoč, kako težko odhaja od svojih preljubih ovčic, jih je vse prosil, da naj ga ohranijo v dobrem spominu in molijo zanj, kakor jih bode on vedno ohranil in za nje molil. Pritajeno ihtenje se je slišalo po vsi cerkvi, ki je bila tako natlačeno polna, kakor še nikoli, od teh ganljivih in pretresljivih poslovilnih besedah — to pritajeno ihtenje se je pa, ko je skončal sivolasi župnik svoje poslovilne besede, izpremenilo v glasen jok, ki je najbolj jasno pričal, kako brezmejno spoštovanje in kako vročo ljubezen je živil stari župnik pri vseh svojih župljanih, moških in ženskah, starih in mladih...

Drugi dan popoldne je pa županov voz obstal pred župniščem, da prepelje zelo siromašno opravilo in drugo ropotijo starega župnika iz Orehovlj na njegovo novo bivali-

noval za izvršitelja testamenta stoproga svoje pravnuke, namreč sodnika Frica Marinitscha v Celju. To bi ne bilo nič posebnega. A tega Marinitscha je okrajna sodnja v Mariboru, in sicer nemški sodnik Liebsch imenoval tudi za oskrbnika zapuščine, ki obstoji skoraj izključno iz obsežnih posestev v mariborskem okraju na jezikovni meji. Marinitsch je ta posel prejel in c. kr. uradnik iz Celja oskrbuje več velikih kmetij na meji mariborskega in lipniškega okraja. On je bil osebo navzoč pri večdnevni cenitvi posestev, pride navadno k vsaki razpravi v Maribor, hodi na omenjena posestva in zastopa pri raznih zapuščinskih razpravah v Mariboru osebno ne samo svojo soprogo, ampak tudi razne druge udeležence. Kako se ujemajo ti postranski posli s službo sodnika? Ali ima Marinitsch kot sodnik tako malo opravka, da ima časa dovolj za tako obsežna postranska opravila? Kot oskrbnik zapuščine se trudi, da bi omenjena posestva spravil v roke »Südmarke«.

Iz Hrastnika. Za božjo voljo, kam plovemo. Zadnjo nedeljo je imela naša Narodna čitalnica svoj letni občni zbor. Človek kar ne more verjeti, kaj se je zgodilo. Na občni zbor je prišlo samo osem oseb! — Sokol šteje enega hrastniškega posestnika svojim članom, izmed trgovcev je na dan narodnega slavlja edino g. Butič razobesil zastavo. Zda pa še nekaj bojkot Čitalnice. Da imata »Schulverein« in »Südmarka« več članov kot podružnica — je naravna posledica teh nenaravnih odnošajev. Za boga — vzdržite se vendar!

Dijaški kuhinji v Celju je daroval neimenovani iz konjiškega okraja 234 K, dalje nadučitelj Armin Gradišnik v Celju iz veselja, da se je sklenilo v deželnem zboru štajerskem ustanovitev slov. meščanske šole 10 K.

Škandal na žalski pošti. Ponemčujoči sistem na žalski pošti se po zadnji pritožbi ni prav nič ublažil, nasprotno, razmere so se še poslabšale. Ker je poštar na dopustu, opravljate službo dve »nemški« uradnici, prva je doma iz Rogatca, druga pa iz Mozirja, obe torej iz čisto nemških krajev. Ako nisi tako srečen, da bi znal tudi nemško, ne dobiš potrebnih tiskovnih, ker frajli se izgovarjata, da ne razumete slovenskih izrazov. Škandal nad vse pa je, da morajo stranke, ki se poslužujejo slovenske, čakati večkrat nad pol ure v uradu, zlasti tedaj, kadar pridejo med uradnimi urami k damam na posete gotovi prijateljski iz Celja. Konstatiramo, da je teh neznosnih razmer kriv v prvi vrsti poštar sam, ki zmožne slovenske uradnice tako dolgo šikanira, da so prisiljene izposlovati si drugje službo, dočim manj kvalificirane nemško - nacionalne frajle na vse načine protežira in jim olajšuje uradovanje. Sokrivi teh nedostatkov so pa tudi oni mlačni Zalčani, ki na ljubo nemškim gospodičnam govore v uradu nemško. Proč s takim kavaliristvom, ki tepe in tlačni narod! C. kr. poštno ravnateljstvo naj preišče, če ste uradnici res nezmožni slovensčine; v tem slučaju zahtevamo takojšno odstavitev. Če se pa razmere v kratkem ne spremenijo na bolje, storili bodemo primerne korake na pristojnem mestu.

šče. Pri vozu je bil sam Ivan Novak, ki je hotel na ta način pokazati svojemu blagemu župniku in prijatelju, kako globoko ga spoštuje in ljubi. Zaeno z župnikom je pa morala oditi iz župnišča tudi njegova stara kuharica, ker ji je mladi kaplan dr. Jurij Podpečnik takoj povedal, da on kot začasni upravitelj ne rabi nobene kuharice in da si bo že tako ali tako pomagal, novemu župniku pa ne more in ne sme v nobenem oziru vezati rok.

Sivolasi župnik je pa že v ponedeljek jutraj na vse zgodaj zapustil Orehovlje, ne da bi komu kaj povedal o svoji nameri, ker je hotel sebi in svojim dobrim župljanom prihraniti s slovesom združene muke.

XIII.

In čital potomec bo, kakšno je imel hudič svoje dni veličansko oblast in koliko duš je bil tudi med nami ta bognavar ujel v skrivno si past.

A šker c: Pesnitve.

Nenadna vpokojitev priljubljenega starega župnika Matije Korena in njegov nepričakovano nagli odhod iz Orehovlj sta bila za Orehovlje in celo župnijo tako silna dogodka, da sta vse druge zadeve potisnila v ozadje in da se v Orehovljah ni o ničemer drugem govorilo in razpravljalo, kakor samo o teh dveh stvareh. Ljudje so strastno ugibali kaj je

Avstrijsko vinarsko društvo priredi tekom prihodnjega tedna poskuse o rahljanju zemlje z razstrelbo. Ti poskusi se bodo vršili po sledečem redu: Dne 3. novembra ob 10. dopoldne pri Sv. Florjanu nad Rogatcem; 4. novembra ob 11. dopoldne na Dvoru pri Šmarju (državni hibridni nasad); 6. novembra ob 10. dopoldne v St. Jurju ob J. ž. (dež. kmetijska šola); 8. novembra ob 10. dopoldne v Drenovcu na Bizeljskem. Z ozirom na važnost teh demonstracij je želeli, da se jih posestniki mnogoštevilno udeležijo.

Drobne novice. V konkurz je prišlo surovinsko društvo čevljarjev v Mariboru. Začasni upravitelj konkurne mase je odvetnik dr. Leskovar. — Ponesrečil se je v Zg. Poljskavi sin izdelovalca kmetijskih strojev Franca Kampuša. Na trinajstletnega fanta se je zvrnil dva stota težki motor in mu prizadel težke notranje poškodbe. — Zgorela je v Šmicpergu pri Slov. Bistrici kočja posestnice Marije Bukošek. — Prijeli so v Frajhamu posestnika Jerneja Pregla, ki je kradel po slovenbistriški okolici transmissijske jermene.

Koroško.

Slovenščina in koroško šolstvo. V seji deželnega šolskega sveta dne 17. oktobra 1913 je bil imenovan za nadučitelja na petrazrednici v Grebinju tamonjšni učitelj Julij Bohatta. Ta mož je našel veliko protekcijo pri nemškem »Volksratu« in je navedel v svoji prošnji, kot zagrizen Nemec in kot strasten sovražnik slovenskega jezika, da je zmožen slovensčine v govoru in pisavi. Resnica pa je, da ta mož ne razume niti koroškega slovenskega narečja, še manj pa pravilne slovensčine v govoru, kako šele v pismu. On slovenskih otrok sploh ne razume in seveda tudi otroci ne razumejo njega. On je pristen Nemec, prvoboritelj »Volksrata« in strasten nasprotnik Slovencev in Slovanstva. Tržani so prosili, da bi bil imenovan za nadučitelja nadučitelj v Labudu Josip Oberlechner, ki je starejši in bodisi v šolskem, kakor v gospodarskem oziru dosti bolj izobražen, zmožen in izvežban. Poslali so tudi deputacijo k deželnemu šolskemu nadzorniku Bendi in k deželnemu predsedniku pl. Fries - Skeneju, ki jima je izročila to prošnjo. Deputacija je bila prijazno sprejeta in omenjena gospoda sta obljubila, da hočeta uvaževati to prošnjo. Toda vpliv raznarodovalnega in nasilnega »Volksrata« je zmagal in imenovan je bil za nadučitelja v Grebinju Volksratov mlajši kandidat Bohatta. To si zapomnite koroški Slovenci. Kadar gre za korito, takrat oblečejo vaši Nemci ovčje kožuhe in oberejo vse slovenske besednjake, da jim ostane v grlu par slovenskih besed. Tudi na papirju jim je slovenščina dobra, posebno v takih slučajih, kjer jim gre za progon slovenskega življa in za lastno korito. Sicer pa jim je slovenščina dosledno je predmet zasmehovanja in zaničevanja. — Vaša borba je huda, toda ostati ne more in ne sme brezuspešna. Kar vam spridi nasilna tuja šola s svojimi brezvestnimi nemškimi mladinskimi vzgojevalci pri vaših otrocih, ki vam jih trga iz naročja in odtušuje maternemu jeziku, po-

pravite z domačo vzgojo. Ni pa rečeno s tem, da bi hujškali otroka proti učitelju. To bi bilo nevarno za vas in za otroke. Pač pa ne bo otrok nikdar pozabil, tudi če pride iz nemške šole, da sta ga skrbna mati in ljubljene oče učila vsak dan: Otrok, ti si Slovenec, ne zabi matere in očeta in njihovega jezika in svojega doma, ostani zvest slovenskemu domačemu ognjišču in svojemu slovenskemu narodu.

Iz Pruske. S Spodnje Koroške na Avstrijskem nam poročajo: Stoletnico velike bitke pri Lipskem, kjer so zlomili Nemci moč Napoleonovo, in kjer je nepremagljivi Nemec udušil najhujšega sovražnika Nemčije in njene sestre Avstrije, smo slavili tudi avstrijski Nemci nad vse slovesno. Slavje smo priredili avstrijski Nemci, ki ne pozabimo, da spadamo k velikemu nemškemu narodu. Avstrijski Slovenci se tega slavlja niso udeležili. Pri ti slavnosti se je posebno odlikoval velikovski župan, ki je, ne oziraje se na Avstrije in na Ruse, poudarjal, da so združeni Nemci krepko branili svojo drago nemško zemljo in zlomili francosko-slovensko falango pod vodstvom krutega Napoleona. Svoj patriotičen govor je zaključil čestiti gosp. župan — ki pride drugo leto za šest tednov na dopust v Berlin, s pozivom, da da naj se liki lipskim nemškimi junakom postavijo v bran tudi sedaj nemški pionirji in naj uničijo sovražnika Nemcev v ogroženi provinci. Med silnimi heil-klici so se vzradostila nemška srca in udeleženci so zapeli enoglasno nemško bojno pesem: »Die Wacht am Rhein«. Te velepomembne slavnosti se je udeležila tudi šolska mladina. Med njo je bilo največ slovenskih otrok. Temu ne moremo odpomoči, ker smo imeli nemških premalo. Otroci so zapeli s klobukom v rokah: »Tod dem Franzmann (Francozu) und den Slaven!« V senci frankfurtarice je bilo to slavljeno res glasno in upamo, da se naše Spodnje Koroške ne bo pozabilo. Največ zaslug za to slavnost si je pridobil avstrijski nemški »Volksrat«, ki je dal zažgati po bližnjih gričih tudi številne kresove na čast vse-nemštvu.

Nevarna rešitev. V ponedeljek zvečer je prišel delavec v celovški mestni elektrarni Gustav Skribot k svoji sestri Alojziji Wiederschwiniger in jo je prosil prenočišča. Sestra mu je odkazala posteljo v kuhinji, sama pa je šla spat s svojima otrokoma v sosedno sobo. Okoli 2/12. se je zbudila in je začutila hud smrad po plinu. Obenem je zaslišala iz kuhinje obupne klice. Ker je našla kuhinjska vrata zaklenjena je odprla okno v sobi in začela klicati na pomoč. Klice je slišal mestni zdravnik dr. Schenn, ki se je ravno vrnil iz gledišča. Šel je v spremstvu dijaka Stöckla in služkinje Tilianove v omenjeno stanovanje. Ko je vlomil kuhinjska vrata je nastala v kuhinji eksplozija in naenkrat je bila kuhinja v ognju. Rešitelji je objel plamen, ki jih je več ali manj opekel. V kuhinji so našli na tleh Skribota težko opečnega. Fant se je hotel usmrtiti s tem, da je odprl plin v kuhinji. Ko je slišal, da pridejo rešitelji, je plin užgal. Dr. Schenn, ki je dobil le lahke opekline ga je obvezal in ga je poslal z dijakom Stöcklom, ki je tudi precej poškodovan, v deželno bolnišnico. Služkinja Tilianova, ki je tudi

lahko opečena, je ostala v domači oskrbi.

Prijeti avstrijski izseljenci. V Pontabliju so prijeli osem avstrijskih izseljencev, ki so se pelali v Genovo, da se tam vkrajo na parnik, ki je peljal v Ameriko. Vsi izseljenci so bili brez potnih listin, imeli pa so pri sebi precej denarja.

Primorsko.

Imenovanje. Za arhitektnega asistenta pri deželni vladi v Sarajevu je imenovan Jaromir Dolenc s Proseka. — Računski oficijal pri pomorski vladi v Trstu, Fran Maček, je postal računski revident.

Hrvaško pevsko društvo »Lavor« v Opatiji poje kakor vsako leto, na 1. novembra, tudi letos po dve nagrobnici, ob 3. uri na opatijskem in ob 4. uri na voloskem pokopališču. Letos se poje: »Cuj nas gospodine« in »Jamica tiha«.

Žepni tat. Pred kavarno Fabris v Trstu je ukradel neznan žepni tat trgovcu E. Pittaniju iz žepa listnico, v kateri je bilo za 800 kron bankovcev in več vrednostnih papirjev. O tatu nima policija še nobene sledi.

Vsled mržnje do vojaškega stanu je pobeignil od 17. pešpolka v Ljubljani novinec Josip Golob, doma iz Trsta. Prišel je preoblečen v navadno obleko peš v Trst, kjer so ga aretirali.

Aretacija. V Trstu so aretirali Petra Vasqueza, ki je 56 let star, znan Don Juan, in doma iz Bohinjske Bistrice. Ovdela ga je ena njegovih ljubic, češ da jo je hotel ustrčiti, ker je bila preveč ljubosumna.

Okradena prostitutka. V ulici Forneli sta ukradla trgovski vajence O. Presel in brivski učenec K. Moženi neki prostitutki torbico, v kateri je bilo 300 K denarja, zlat prstan in 1 m dolga zlata ovratna verižica. Policija je zasačila mlada tatova v sosedni toleranci hiši. Ukradene stvari sta tatova neznanu kam skrila.

K poboju v tržaškem Starem mestu. — Povzročitelj. — Pogreb žrtve. Na policijskem komisariatu v Starem mestu v Trstu se je javil včeraj 21letni mornar Anton Store, doma iz Splita. Povedal je, da je on nehoti dal povod k groznemu klanju, ki ga je vprizoril Rončević. Iz osebne sovražnosti, iz lastnega nagiba in brez vednosti tovarišev je udaril Rončevića po obrazu in je takoj zbežal. Rončević ga je takoj po udarcu sunil z nožem, toda prežal ni samo jopič. Prerezan jopič je izročil Store policiji. Nato je Rončević, ki ni vedel kdo ga je udaril, začel udrihati kot blazen po ostalih tovariših, ki so v medsebojnem pogovoru popolnoma prezrili, kaj se je zgodilo. Ta nepričakovana izpoved potrjuje zagovor Rončevića, ki je trdil, da je bil napaden in da ga je prvi napadalec udaril po obrazu. Potrjuje po obenem tudi izpoved Boskovića in Radovića, ki trdita, da jih je Rončević napadel nenadoma in brez povoda. Storeta je izročila policija preiskovalnemu sodniku. — Pogreb pokojnih Kapovičev so odložili po obdukciji za en dan zato, da bi se lahko udeležili pogreba tudi njihovi sorodniki iz Dalmacije, katere so brzojavno obvestili o nesreči. Toda sorodnikov ni bilo. Brzojavke so dosepele bržkotne prepozno. Pogreb žrtve je bil kljub temu zelo številno obiskan,

brobitu svojih župljanov in da bode, kakor njegov vzgledni prednik, tudi skrbel kot pravi oče za bolnike in be-težne. Njegov današnji korak, ki ga je privedel v njeno hišo, je podkrep-ljeval to njeno domnevo in ji obudil v srcu resnično veselje.

Vsa srečna je torej peljala dr. Jurija Podpečnika v prvo nadstropje k svoji bolni hčerki, ki je bila enako, kakor mati, iznenadena nad nepričakovanim obiskom.

Mladi kaplan dr. Jurij Podpečnik je bolno deklico, ki je sedela pri oknu in pletla, prijazno pozdravil in sočasno oprostil svoj prvi obisk z besedami:

»Za svojo dolžnost sem smatral, da se pri nastopu svoječasne službe, ki bode za tako vzglednim in vzornim prednikom zelo težka, v prvi vrsti oglasim pri onih svojih ovčicah, katere bog v svoji neskončni modrosti preskuša z boleznijo. Ker sem slišal, da ste, draga moja hčerka, preboleli ravno nevarno bolezen, ki vas je pritirala skoro do pre-ranega groba in ker se je pred ne-davnim časom zagnil grob za vašim predobrim očetom, je bila moja prva pot ravno k vam. Z odkritim veseljem pa vidim, da se vam vrača polagoma zopet zdravje, za kar mo-rate biti iskreno hvaležni dobremu in usmiljenemu bogu. Kot vaš novi dušni pastir vam, preljuba hčerka srčno želim skoro popolnega okrevanja, da bode zopet opora svoji predobri mami, katero si v vsakem oziru kot vzorno ženo jemljite za vzgled. Ako

skrbjo za bolnike takoj napravil prav ugoden vtisk na skrbčee matersko srce.

Mladi kaplan dr. Jurij Podpečnik je imel seveda s tem obiskom bolne Marjetice Novakove svoje posebne namene. Dasi je bil v Orehovljah nameščen šele par mesecev, vendar je med tem časom natančno proučil vse imovinske in družinske razmere svojih župljanov. Posebno se je pa brigal za one hiše, ki so veljale kot imovite in med temi hišami je bila prva in najboljša ravno hiša pokojnega župana Blaža Novaka. Namen njegovemu današnjemu obisku je bil pred vsem ta, pridobiti si na svojo stran županovo vdovo Nežo Novak, ker je dobro vedel, da ravno potom starejših žensk duhovnik lahko vse doseže. Nikakor pa si ni pri-krival, da mora pri tem skrajno pre-vidno postopati. Mladi kaplan in se-daj začasni upravitelj orehovelske župnije si je bil v svesti, da vpliv treznega in dobrega moža v 30let-nem zakonu ne ostane brez trajnih posledic na ženo. S tem vplivom po-kojnega župana na njegovo ženo je računal pri svojem obisku in temu primerno uredil tudi vse svoje postopanje in besede.

Županova vdova Neža Novak je bila vsled nepričakovanega obiska dr. Jurija Podpečnika jako prijetno presenečena, ker je domnevala, da bode mladi dr. Jurij Podpečnik sledil vzgledu svojega sivolasega prednika in da bode enako Matiji Korenu po-svečal vse svoje moči pred vsem do-

vzrok nenadni vpokojitvi in nepričakovano hitremu odhodu njihovega priljubljenega župnika, a pravega ni mogel nihče zadeti.

Tudi na Novakovo hišo sta ta dva dogodka tako vplivala, da se je vse drugo pozabilo in da se je govorilo samo o dobrem starem župniku, čegar izgubo so vsi iskreno obžalovali.

Vdovo županjo sta nenadna vpokojitev in odhod starega hišnega prijatelja tako prevzela, da svojemu sinu Ivanu ni še nič omenila o name-rni Urbana Raka, da pride s svojo hčerjo Franciško k njim na ogled, kakor ji je to povedal brat Matevž. Mislila je pač večkrat na to, toda je vedno odlašala, da bi o tem obvestila svojega sina, češ, vsaj je še čas.

Predno je pa še povedala svo-je-mu sinu o nameri Urbana Raka, do-bila je pa hiša nenadoma zelo nepri-čakovani obisk.

Na dan odhoda starega župnika prišel je namreč v hišo začasni žup-ni upravitelj dr. Jurij Podpečnik in se vpeljal s tem, da hoče po vzgledu svojega vzornega prednika pred vsem začeti z deli krščanskega usmiljenja in v to svrhu obiskati vse bolnike. Ker je slišal, da ima Nova-kova hiša hudo bolno svojo hčerko Marjetico, vodi ga prva pot ravno v hišo, v katero je posebno rad zaha-jal njegov vzorni prednik.

S temi besedami se je vpeljal mladi začasni naslednik starega žu-pnika v Novakovo hišo in s svojo

posebno veliko je bilo pri pogrebu mornarjev in pristaniških delavcev, ki so nesli pred krsto krasen venec z napisom: »Žrtvama!«

Ogrska vlada proti dalmatinskim vinotrzcem. Poslanci Ivčević, Biankini, Čingrija in Tresić so bili pri ministrskem predsedniku grofu Stürgku in pri vodji finančnega ministrstva na Dunaju in so urgirali svojo pritožbo, da bi avstrijska vlada nastopila proti postopanju ogrskih oblasti glede uvoza dalmatinskih vin na Reko. Ogrske oblasti so s svojim nekvificiranim postopanjem napraviteljskim vinogradnikom in vinotrzcem že tako škodo, ki lahko katastrofalno vpliva na dalmatinsko vinogradništvo in vinotrzstvo. Ministrski predsednik je obljubil, da bo govoril o tej zadevi z grofom Tiszo in z ogrskim trgovskim ministrom, ki prideta še ta teden na Dunaj.

„Liberalna doslednost“ ali kanonika Žlogarja „hozenrok“.

Iz Novega mesta.

Že 31. leto ponujajo »Dol. Novice« svojim bralcem na uvodnem mestu za duševno hrano krompir in zelje, za priboljšek tudi — umetno gnojilo. Le izjemoma pripravijo za večje praznike tudi drugo hrano — na katoliški podlagi skuhanjo. To pot pa je učeni g. kanonik Žlogar napravil izvanredno kosilo — liberalcem. Da, čudite se ali ne, to pot je g. Žlogar čisto zanemaril svoje navadne bralce in se spravil nad liberalce. Pomislite, ta vzor-katoliški mož očita liberalcem, da imajo premalo doslednosti. V končnem stavku svojega evangeija celo trdi, da »lahko z mirno vestjo reče, da večina liberalne stranke sploh prepričanja nima.« Ampak liberalno prepričanje je podvrženo bolj minljivi modi, kot usoda pariškega »hozenroka«.

Zdaj torej vemo, pri čem da smo! Ker niste vsi liberalci tako srečni, da bi dobivali v roke Žlogarjev evangeij, nasprotno pa ste v njem prav vsi prizadeti, ne bo odveč, če si malo ogledamo Žlogarjevo pridigo.

»Liberalna doslednost« je učeni mož naslovil svojo pridigo, je torej namenjena samo za liberalce. Ko je v začetku povedal kakšen vpliv ima moda na ljudi v obče in na pariški »hozenrok«, konstatira, da je liberalna stranka »pravzaprav tudi le otrok tuje mode.« (Katoliška stranka je kakor je danes, že kar iz nebes padla na to revno zemljo). Ko so osobito Čehi in Nemci začeli proslavljati največje brezverce, »zagrabili so tudi naši liberalci za to modo, hoteč povzdigniti slovenski narod do najvišje evropske slave.« — Torej nam g. kanonik prizna, da smo vendar le nekaj vredni, če se trudimo, da povzdignemo naš mali narod do take slave. In če dodaj tega liberalci niso dosegli, so to prav gotovo dosegli Žlogarjevi ožji prijatelji in somišljeniki s svojo vodiško »svetnico« Johanco, z dolenskim Lurdom, s Krekovim dunajskim romanom itd. — Sploh pa so »naši li-

bodete pa v kateremkoli oziru imeli kake dvome, se pa zaupno obrnite na svojo dobro mamico ali pa na me, svojega novega dušnega pastirja, ki vam bodem vsaki čas na razpolago s svojimi sveti. Upam in sem tudi prepričan, da bodeva postala še prav dobra prijatelja in da bodem našel v vas zvesto pomočnico pri svoji brigi za uboge bolnike in siromake v svoji novi župniji. Kaj ne, preljuba hčerka, da mi to obljubljate?

Marjetico so te v najprijaznejšem tonu izgovorjene besede mladega dr. Jurija Podpečnika ganile, ker je v svoji nedolžnosti in neizkušeni smatrala te besede za pravo zlato. Vseled tega je s prav srčnim veseljem obljubila začasnemu upravitelju orehovelske župnije, da se bode v svojih križih in težavah zatekla vselej zaupljivo k svoji mamici in k nje-mu ter da mu bode drage volje na razpolago pri bolnikih in siromakih.

Zadovoljen z vspehom svojega prvega obiska, se je na to mladi dr. Juri Podpečnik poslovil pri mladi deklici. Spremljan od županje-vdove je na to odšel iz dekličine sobe. Kakor je to pri starejših ženskah navada, pa mati županja mladega kaplana, ki si je s svojim spretnim nastopom osvojil popolnoma njeno srce, ni izpustila takoj iz hiše, temveč mu je še poprej razkazala vso prostorno županovo hišo, pri čemur se je dr. Juri Podpečnik na svoje oči uveril, da se županova hiša upravičeno prišteva k najimovitejšim hišam njegove župnije.

(Dalje prihodnjik.)

beralci postali prave opice«. Vidite, kakšni čudeži se gode? Ko so učeni po Darwinu skušali dokazati, da je sploh ves človeški rod (ne samo slovenski liberalci) izšel iz opice, o kakšen krik je nastal v celim katoliškem svetu. Zdaj pa je kanonik Žlogar sam tako moderen postal, da vsaj našim liberalcem prizna, da so postali »prave opice«, česar se niti Darwin glede tudi drugih ljudi (h katerim spada tudi kanonik Žlogar) ni upal trdit. Učeni gospod iz novomeškega kapitlja pa tudi doprinese »nepobiten« dokaz za to svojo trditev. Pravi namreč: Če so Čehi proslavljali svojega Husa, slovenski liberalci so mu že postavljali spomenike (pa ne morda pred novomeško proštijo?), ko so Nemci častili Martina Lutra, so slovenski liberalci Trubarju postavili že spomenike in posvečali slovenske ulice... Tudi vsak vaški paglavec, ki pohaja v ljudsko šolo, bi učenega gospoda kanonika znal zavrniti, da glede zgodovine in časa g. kanonik ni ravno preveč natančen. Kdaj že so Nemci častili svojega Lutra, dočim smo Slovenci šele pred par leti našemu Trubarju, ki je bil boljši duhovnik kot je danes Žlogar, v Ljubljani postavili spomenik. Pa pozabljiv je tudi učenjak iz kapitlja. Ko že tako vestno in natančno (samo za par sto let se moti) dokazuje opičji postavki »naših liberalcev«, čisto v nemar pusti svoje iz neba padle pristaže, ki so še pred dobrimi 10 leti raz prižnic preklinjali slovenskega Sokola, kot izrodek vseh hudičev iz pekla v novem času pa so čisto po Sokolu ustanovili svojo »čukarijo«. Ti katoliški možje, ki so preje preklinjali, kar zdaj sami blagoslovljajo, seveda niso »prave opice«, pa tudi »čuki« niso »prave opice«, ki so od Sokola prav po opičji posneli še celo kroj.

In pomislite nadalje, moderni, silno moderni smo liberalci. Kajti g. kanonik pravi, da »le moda je tista sila, ki še drži liberalizem po koncu.«

In ni res, kar »Slovenec«, ki ga bere Žlogar za pripravo k sv. maši, venomer trdi, namreč, da je liberalce že vrag vzel tako malo jih je že. Ampak g. Žlogar konstatira, da če se ozrete po naših mestih in trgih, pa tudi po deželi, videli boste še veliko glav, samo to je vrag, da so — puhe. In če še bolj natančno pogledate, boste celo opazili, da krije eno takih puhlih glav po najnovejši pariški modi sfrizirana baroka. G. kanonik Žlogar jo dobro pozna!

Pa če prav še toliko teh glav imenuje za liberalce, vendar prepričanja nimajo nobenega, »ker liberalnega prepričanja sploh ni«. Pač g. kanonik. Če bi tudi drugega prepričanja ne imeli, tega pa imamo, da vas ta vaša trditev bje po zobeh. Kajti ravno prepričanje je oče liberalizmu. Kdor pri takem nasilju, kakor ga ravno zdaj vganjate v cerkvi, v javnem in zasebnem življenju, še ni klerikalec, kaj ga pač drži nazaj drugega, kakor edino še prepričanje, da pošten človek ne more v tako družbo. Ampak vi g. kanonik pogledite okrog sebe, kakšnega »prepričanja« so vaši ljudje, ki se pasejo okrog korit vaše stranke. Ali nista prof. Štopar in Sever javno pri sodni obravnavi priznala kakšno prepričanje imata zdaj kot uskoka v vaši stranki? Ali niso na letošnjem katoliškem kongresu vaši najboljši gromovniki grozili s pogromom in izgonom vseh tistih, ki niso iz prepričanja na katoliški podlagi? Prav pa vam damo, če s tem očitanjem mislite, da liberalci žalibog nimajo še vsi in dovolj močnega prepričanja, da bi bil že zdavnaj čas, da bi bili vas vse vkupaj pognali čez mejo magari v Kanado.

»Ali mislite, da naši liberalci zato čez »farje« udrihajo, ker čutijo neko notranjo potrebo? Kaj še! Tako je sedaj moderno in ker hočejo biti moderni, morajo tudi čez »farje« zabavljati.« — Gospod kanonik, s tem ste se zopet grdo vrezali. Čez »farje« prav take kakor ste vi in večina vaših tovarišev je že Krist sam pred skoro 2000 leti udrihal, pa še drugače, huje kot zdaj naprednjaki udrihajo čez tiste, ki še kaj več za služite. Slabe pojme imate o modi, če mislite, da je udrihanje po »farjih« šele zdaj »moderno« postalo. Udrihali so že pred več kot 1000 leti po boljših duhovnikih, kakor ste vi sedanj in prav nihče se ni držal mode, ker tako udrihanje samo na sebi je naraven pojav notranjega odpora, je le posledica duhovskega početja, kakor če udarite ob zvon se mora oglašiti.

Naprednjaki, spominjajte se pri vsaki priliki „Narodnega sklada“ in nabirajte prispevke zanj!

Izvrševalni odbor narodno-napredne stranke priredi

v nedeljo, dne 2. novembra ob pol 10. uri dopoldne

velik volilni shod v Mestnem domu.

Na shodu govori župan ljubljanski dr. Ivan Tavčar.

Shod ima namen, da dobe napadi dr. Šusteršiča na mestno upravo ljubljansko primeren odgovor.

Naprednjaki, vsi na shod!

Dnevne vesti.

+ Kdo laže? »Slovenec« mi očita laž, ker sem trdil, da bo Završnica že v I. stopinji stala nad 1½ milijona kron. V deželnozborski seji z dne 24. julija 1912 pa je bilo predloženo uradno poročilo deželnega odbora, podpisano po deželnem glavarju dr. Iv. Šusteršiču in referentu dr. Ev. Lampetu, ki trdi doslovno: »Vsi stroški za to najbolj vpoštevano silotvorno napravo (i. e. Završnico) so proračunjeni z izdatki za odkup obtočjih vodnih pravic in pa potrebnega sveta, toda brez električnega daljnovoda na 16 milijona kron, pri prvi, le deloma izvršeni izdelavi (i. e. I. stopinji) bi pa znašali samo 12 milijona kron.« Daljnovid samo za sedanjí delokrog Završnice v I. stopinji pa je proračunjen na približno 400.000 K — ergo sem jaz skupne stroške označil preje **prenizko**. — Glede na to pojasnilo je menda jasno, da me pljunek, vržen proti meni izza plota imunitete »Slovenčevega« odgovornega urednika, ne more doseči. — Kar se pa tiče nadaljne »liberalne laži«, da bo pri elektrarni ob Završnici spričo izkazan strošek za dogledni čas a priori izključena vsaka rentabiliteta, prepuščam odgovor na vest in poštenje — poklicnim veščakom. — V ostalem ne odgovarjam na kolegialne ljubeznjivosti »Slovenčevega« dopisa, ker nihče ne more od mene zahtevati, da bi se ponižal na nivo nedeljskega shoda v »Unionu«. — Dr. Karel Triller.

+ Oštarijsko razsajanje. Vojvodinje kranjske deželni glavar je imel minolo nedeljo v Unionu govor, ki je vzbudil splošno indignacijo. To ni bil govor, dostojen deželnega glavarja, nego oštarijsko razsajanje. Če govori v takem tonu in na tak način nekdanji štacunski hlapec Gostinčar kje v Horjulu, mu tega ne bo nihče zameril, ali da se tako spozabi mož, ki zavzema visoko dostojanstvo deželnega glavarja, to je neodpustljivo. Surovost in neotesanost sta sicer lastnosti, ki se jih človek sicer nekoliko težko odvadi, ali od deželnega glavarja se sme že zahtevati, da kroti svoj naturel in da tudi v tako slabi družbi, kakor je bila zbrana na volilnem shodu v Unionu ne pozabi na obzire; ki jih je dolžan svojemu dostojanstvu. Prva dolžnost vsakega deželnega glavarja je vendar ta, da ostane kolikor je mogoče nad strankarskimi boji; lahko je strankar, a v svoji lastnosti kot deželni glavar mora biti pravičen in nepristranski, kaj še da bi si smel dovoljevati take surove ekscese, kakor je to storil v nedeljo. Deželni glavar je povsod **zaupnik krone** in kaj je naravnost, kakor da **zahteva krona** od svojega zaupnika ne samo pravičnost in nepristranost, nego tudi **dostojno javno nastopanje**. Mislimo, da je dr. Šusteršič s svojo krivičnostjo in pristranostjo v deželnem zboru napravil kroni že dosti veliko razočaranje, tako da bi bil kroni in javnosti pač lahko prizanesel s tistim oštarijskim razsajanjem, s katerim se je v nedeljo produciral v Unionu in o katerem gre s. m. o. a. sodba: Lepega zaupnika je vlada priporočila presvetli kroni!

+ Kakor en mož so skupaj držali. Lampe je napravil klerikalnim poslancem velik kompliment. Povedal je na nedeljskem shodu sledeče: »Govori se o velikem delu, ki ga je naša stranka izvršila, ampak to delo je bilo mogoče edino zaradi tega, ker so vsi naši poslanci kakor en mož skupaj držali; to je železna veriga, v katero se lahko zaletavajo naši nasprotniki, niti enega člana niso mogli izdreti iz te verige.« Ta Lampetova tirada je ravno tako puhla, kakor vse, kar ta možiček deklarira. O »velikem delu«, ki so ga izvršili klerikalci, bomo že še govorili in ta švindel primerno raz-

krinkali, za zdaj pač zadostuje, če pribijemo, da nad tem delom joka cela dežela. To delo so torej klerikalci izvršili z združenimi močmi, ker so skupaj držali kakor en mož in se ni dal nobeden iztrgati iz te verige. Tako besedičenje je res malo preveč neslano. Vsakdo ve, da je obstojala klerikalna stranka v deželnem zboru iz petih ali šestih voditeljev in toliko glasovalnih strojev. Voditelji ukažejo, drugi pa imajo ubogati. Ti možje niso nič »skupaj držali«, ampak so parirali; hočili so za voditelji ne iz kakega prepričanja, ampak tako kakor arestanec, kadar jih paznik žene na delo. Znano je, da voditelji nemazakarjem sploh nič ne povedo, da jih ni vprašajo in da nima nič govoriti. Še ziniti ne sme nobeden, še kihniati ne sme. Lampetova primera z verigo, je bila torej prav primerna; voditelji imajo svoje kimovce na verigi. Pohvala pa, da se ni dal noben člen iz te verige iztrgati, ni umestna. Tega namreč ni nihče poskusil. Kaj pa bi tak koštrun mogel, če bi sam taval po dež. zboru, komu bi bilo z njim kaj pomagano? Ušel bi bil pač marsikateri rad, kajti temu in onemu se je zdaj in zdaj posvetilo in prijemal se je za glavo in ternal in tožil, kaj da počenja njegova stranka — a priklenjen je bil. **Znana stvar je, da imajo klerikalci svoje poslance tako privezane, da ga lahko vsak trenotek pripravijo ob mandat.** Če bi se le ganil pa bi nehal biti poslanec. Tako so torej ti možje »skupaj držali kakor en mož«, ker so bili priklenjeni in so na glavi imeli **torbico**.

+ Portugal... Verjamemo prav radi, da stresa dr. Lampe groza, kadar se spomni Portugala. V tej deželi so namreč dolgo let imeli tako klerikalno strahovlado, kakor jo imamo danes na Kranjskem. Naposled pa se je portugalsko ljudstvo naveličalo tega tiranstva in je nekega dne svojega kralja pognalo čez morje in za njim napodilo vso tisto družbo, ki je ljudstvo zatiralo in izsesavalo. Oj to so takrat pred ljudsko jezo bežali vsi tisti portugalski Kreki in Šusteršiči in Lampeti; pri oknih so skakali, v ženskih oblekah so bežali in še v kanale so se skrivali, a morali so zapustiti ta podganska skrivališča, ker je ljudstvo prižgalo žveplo in jih s tem smrdom spravilo na svetlo. Pa jih je ljudstvo lepo pograbilo in jih spodilo čez mejo. O, mi se nič ne čudimo, da stresa dr. Lampeta strah, kadar se spomni Portugala, saj ve, da je on sam s svojo stranko vred že davno zaslužil, da bi ga ljudska jeza pognala v kanale...

+ Poslanci in izseljeniški škandal. Zadeva kanadske družbe zadržuje čedalje gorostasnejše oblike. Ta izseljeniški škandal je naravnost nekaj velikanskega, nekaj takega, nad čemur strmi ves svet. Med listi, ki so o tej stvari doslej najbolj previdno in čim manj mogoče pisali, zavzema odlično mesto »Slovenec«. No, včeraj je le nekaj povedal. Povedal je, da se v javnosti govori in piše, da je več **državnih poslancev** zapletenih v umazane posle kanadske in drugih paroplovnih družb ter da ima vlada listo teh poslancev in kakor da se je zgodilo nekaj izrednega je naznanil, da je dr. Dulibič v drž. zboru v imenu hrvaško-slovenskega kluba zahteval od vlade, naj objavi imena tistih poslancev, ki so udeleženi pri izseljeniškem škandalu. Ta-le manevar hrvaško-slovenskega kluba je prav prozoren. **Honetno bi bilo, da bi bil dr. Dulibič rekel: Slovenski poslanec dr. Šusteršič je kanadski družbi priredil na Kranjskem kraljevski sprejem — dr. Krek pa se je v »Slovenec« v največjo vneto potegoval za to družbo in je svoj članek izjemoma podpisal, prav kakor da mu je bilo posebno ležeče na tem, da se pozna njega kot avtorja.** Ker daje to povod različnim kombinacijam, naj vlada preišče, če in v kak zvezi sta bila dr. Šusteršič in Krek s kanadsko družbo. — Tako naj bi bil nastopil dr. Dulibič, pa bi mu verjeli, da je imel resen namen. Samo tak nastop bi bil dokaz, da hoče hrvaško-slovenski klub, naj se dožene popolno resnica, zakaj tista lista poslancev, ki jo ima vlada v rokah, je lahko **popolna — ali pa tudi ne**. Če imata dr. Šusteršič in dr. Krek tako mirno vest, kakor zagotavlja »Slovenec«, morata pač zahtevati, da se uradoma dožene, da nista bila v nikaki nedovoljeni zvezi s kanadsko družbo; dokler se to ne zgodi, stoji samo fakt, da je dr. Šusteršič priredil Kanadcem sprejem, kakršnega jim še tisti niso priredili, ki so bili podkupljeni, in da je dr. Krek spisal tej družbi v prid članek, kakršnega še najeti in plačani žurnalisti niso spisali.

+ Osmo obletnica krvavih dogodkov in strašnega krivičnega nasilja, katero je zagrešil škof dr. Anton Bonaventura Jeglič proti vledostojnemu župniku g. Antonu Bercetu na

Sori je danes. Za ta škofov korak godile so se velike priprave: Dr. Šusteršič, ki je bil letos v deželnem zboru silno občutljiv, je leta 1904 na Šmarni gori odsotnega župnika Berceta v javnem govoru primerjal Judežu Iškarijotu. Kmalu potem je imel dr. Krek shod v Preski, da je posegal po župniku Bercetu in priporočal Soranom, naj si izmivajo oči z zdravno vodo reke Sore, da odpravijo izpred njih planke, ki jim zakrivajo poznanje grešnega župnika Berceta. V pomoč je bil znani Pomarančar, župnik Brenc v Preski; najelo se je par kmetov, katerim so se resnično postavile pred oči planke, da so videli na Bercetu to, kar se jim je sugeriralo. Dobro sredstvo sta bila tudi »Slovenec« in »Domoljub«, ki sta pripravljala javno mnenje po celi škofiji in zunaj dežele. Ko je bilo tako vse zrelo, odvezl je škof župniku Bercetu faro, na katero je bil postavno inštaliran in je grešil pri tem zoper avstrijske zakone in zoper cerkvene kanone, da! storil je celo korak ta v nasprotju z odlokom svete kongregacije, **katera mu tega dejanja ni dovolila in mu ga seveda tudi dovoliti ne bi mogla.** Te krivice škof Anton Bonaventura do današnjega dne še ni popravil.

+ Za kaniški okraj so čestilci svete Johance v Vodicah določili za kandidata dr. Kreka in tehanta Lavrenčiča. Za ljudi, ki so častili sveto Johanco sta to gotovo najpripravnější kandidata.

+ Kandidat za Vipavo. Dr. Vi. Pegan si je za volilni okraj, ki ga je doslej zastopal, pridobil toliko zaglug, da se več ne upa v njem kandidirati in hoče svojo srečo poskusiti v splošni kuriji v Vipavi. Ali je mar za Vipavce vse dobro, kar Ribničanje proč vržejo?

+ Oča Štembur — deželnozborski kandidat. Novomeška okolica je imela doslej v osebi »velezasluznega« Dularja deželnega poslanca. Dular pa se je navelical za šest kron na dan v deželni zbornici dolgčas prodajati in ne kandidira več. Na njegovo mesto stopi znani župan Zirc vulgo Štembur iz Kandije. Kandidaturo mu je prišel osebno ponuditi njegov prijatelj poslanec Jarc. Oča Štembur je znan porednež in veseljak, ki se je v svoji gostilni že od nekdaj iz klerikalnih kmetov tako norca delal, da je bilo veselje. Tako jih zna potegniti, da silijo človeku od sameha smeha solze v oči. Brez dvoma je oče Štembur tudi kandidatur za deželni zbor sprejel iz same porednosti. Za klerikalizem mu je seveda ravno toliko, kakor za lanski sneg. Glasoval bo že s klerikalci in z njimi držal kakor doslej, pa se kakor doslej iz njih norca delal. Na vsak način bo oče Štembur kot poslanec skrbel prostovoljno ali neprostovoljno za veselost v deželnem zboru in bo vsekakor igral bolj simpatično vlogo, kakor tisti tumpasti možakarji, ki so v dež. zboru sedeli in se držali, kakor leseni svetniki.

+ O jugoslovanski nevarnosti bo šel v Nemčijo poročat znani štajerski poslanec Wastian. Spremljal ga bo bivši nemški minister rojak Schreiner. Oba bosta govorila v Frankobrodu na zborovanju društva »zur Erhaltung des Deutschthums im Auslande«. Nemški listi beležijo to novico kot nekaj povsem samo ob sebi umljivega, da gresta dva avstrijska nemška aktivna politika v Nemčijo na zborovanje vsenemškega velepolitičnega društva poročat in razpravljati o notranjih razmerah v Avstriji. Tudi mi nimamo načeloma prav čisto nič proti temu. Samo denimo, da bi slovenski politiki odšli v Srbijo ali Rusijo, se udeležili tamkaj kakega velepolitičnega zborovanja, bi tam poročali o razmerah pri nas v Avstriji, kakšen krik in vik bi nastal v našem nemškem časopisu zaradi tega! Proglasili bi dotične politike za veleizdajalce in nevarne revolucijonarje, ki jih je treba takoj pri njihovem povratku prijeti in jih obesiti na prvo drevo. Če pa gresta Wastian in dr. Schreiner v »rajh«, je pa vse v redu in nihče jih reditega ne dolži veleizdaje, nasprotno, smatra se naravnost za zaslužno delo, da gresta v sosedno Nemčijo ščuvati in hujskat proti Čehom in Jugoslovanom. Seve, Čehi, Jugoslovani so v Avstriji narodi druge vrste, Nemci pa so gospodujoč narod, ki jim je dovoljeno vse, tudi to, da lahko škiliijo preko črnožoltnih meja. Je pač tudi pri nas v naši ljubi Avstriji v veljavi dvojna morala!

+ Francoz o Slovanih. Francoški poslanec Etienne Fournoles je priobčil v listu »Revue Bleu« članek o slovankih narodih in o njihovi borbi z germanstvom. Po njegovem mnenju ne more biti borba slovanskih narodov proti Nemcem zategadelj uspešna, ker so Slovani med sabo nesložni in needinii. Da bi bilo mogoče z uspehom odbijati naval germanstva, bi bila potrebna med

slovanskimi narodi krepka politična zveza, ki bi družila v močno verigo vse Slovane od Baltskega do Jadranskega morja. Takšne politične zveze pa ni. Med Čehi, Slovenci in Poljaki v Poznanju ni opaziti prav nobenih skupnih interesov. Za to tudi ni v resnici nobene slovanske politike. Izmed slovanskih vprašanj zaslužujejo dve prav posebno zanimanje. Prvo vprašanje se tiče bodočnosti Slovanov v avstrijski monarhiji. Kakšna bo ta bodočnost? Vsa znamenja kažejo, da bo avstrijska politika odslej bolj naklonjena Slovanom, kakor je bila dosedaj. Drugo vprašanje se tiče Poljakov in spremembe ruske politike nasproti Poljakom. Bolj mehka poljska politika v poljskih pokrajinah bi znatno okrepila protinemško smer v poljski politiki. Ako bi se mogla odstraniti iz poljskih src mržnja proti ruskemu gospodarstvu, bi bili Poljaki v slovanskem svetu najenergičnejši element v borbi proti germanstvu. — Zdi se, da so nazorji, ki jih razvija francoski politik Fournoles, dokaj pravilni.

— **Ne verjemite klerikalnim besedam!** Klerikalci pripovedujejo vsakomur, ki jih hoče poslušati, da ne bodo razvijali nobene posebne agitacije za bodoče deželno borske volitve, češ, da je itak tako klerikalcem, kakor naprednjakom zagotovljeno dosežanje posestno stanje. S tem hočejo uspavati naprednjake, da bi ne posvečali pozornosti silni tajni klerikalni volilni agitaciji, ki so jo započeli za volitve že na vsi črti. Naj se torej naprednjaki ne dajo premotiti od klerikalnih intrig, da bi se ne posvečali z vso vztrajnostjo agitacijskemu delu. Nujno potrebno je podrobno agitacijsko delo, katerega se naj z vso vnetostjo vsi naši somišljeniki. Paziti je pred vsem treba na volilne imenike, ki jih bodo klerikalci skušali prikriti po svoje. Zato naj nihče izmed somišljenikov ne pozabi na reklamacijsko postopanje, ki se prične že prihodnji teden.

— **Čudodelna Johanca.** Tudi »Domoljub« se je oglasil in je kaj previdno naznanil, da so čudodelno vodiško Johanca zaprli. Seveda je popolnoma zamolčal, da je mogla Johanca slepariti samo vsled tega, ker so ji dajali duhovniški potuho. Niti z eno besedico ne omenja »Domoljub«, da je Johanca sleparila v župnišču in pod varstvom in zaščito župnika in nič ne omenja kako vlogo so pri tem igrali škof in razni drugi visoki duhovniki. Pač pa poroča »Domoljub« nekaj drugega. Pravi, da je bila Johanca več časa v službi pri komedijantih v nekem cirkusu, kjer se je naučila, kako je treba čudeže delati. Ne vemo, če je bila Johanca res v kakem cirkusu, to pa vemo, da v cirkusih nikjer ne kažejo žensk, ki »kri švicajo« in katerim se prikazujejo Kristusove rane. V cirkusih se vidi »umetnike«, ki meče požirajo, žive golobe jedo in ogenj žro, vidi se ljudi, ki se na vse načine prekucujejo, muzicirajo, jahajo, telovadijo itd. ampak da bi v cirkusu kaka baba kri švicala in Kristusove rane kazala, tega še nikjer ni bilo videti. To se je morala Johanca že naučiti na takem kraju, kjer poznajo storije iz življenja svetnikov in kjer posvečujejo čudežem posebno pozornost. Sodnijska preiskava bo že dognala, kje se je Johanca naučila čudeže delati, a najbolj verjetno je vsekako, da se je tega naučila v kakem kloštru.

— **Iz poštne službe.** Asistent Meden pri poštne uradu Ljubljane 2 je imenovan za oficijala. — Stalni pokoj je na lastno prošnjo dovoljen gospodični Katinki Vilhar, c. kr. poštarici na Krki.

— **Kako uvaža Mohorjeva družba obrt!** Te dni so mi prišle v roke letošnje publikacije »Družbe sv. Mohorja«. Po svoji stari navadi sem se izprva lotil društvenega koledarja. Knjiga je tiskana v 4° obliki in obsega 256 strani. V kritiko cele njene vsebine se ne bom spuščal, dati mi sili marsikaka pikra v pero, marveč prepuščam primerno sodbo merodajnejšim krogom. Toda eno moram vendarle pribiti! Med priobčenimi spisi te knjige sem našel **proti njenemu koncu** na članici izpod peresa c. kr. vladnega svetnika in ravnatelja g. Ivana Šubica, ki nosi naslov: Državna obrtna šola v Ljubljani. Vešči pisatelj poudarja v njem veliko važnost ljudskega napredka in strokovno izobrazbo, ki si jo more osvojiti učenec na obrtni šoli, navaja sedmero oddelkov, ki jih morejo pohajati vajenci in gojenci, ozir. enega ženske, ker obsega šolo za šivanje perila, krojenje obleke in umetno vezenje, ter naštevajo končno razne ugodnosti, ki si jih steko absolventi zavoda kot privatniki ali javni nastavljenici. — Spis je res aktualen, posebno, če pomislimo, da živimo v skrajno realistični dobi, ko ne cenimo več toliko humanističnih ved in ko nam je dobro poznato, da more v sedanjih časih le velika obrtna na-

obrazba slovanskemu narodu nuditi blagostanje in obstoj. — Pričakovali bi, da je našel ta vrli spis v publikaciji **odlično mesto**. A kam ga je uvrstil g. društveni tajnik?? **Proti koncu knjige, na 220. strani!** In kako **soseščino mu je odkazal?** Med **plačanimi inserati!** Bes te lopi! Ali je morda p. t. društveni odbor res mnenja, da so za slovanski narod važnejši tisočeri molitveniki, nego obrtni šole? Meni li, da ga bo otel propasti z opisi življenja svetnikov in s puhlimi proizvodi in kompilacijami nekaterih privilegirancev in moralizirajočih kaplanov? Zdrave duševne hrane na realistični podlagi mu dajte, če ga hočete rešiti gmotnega pogina in smrti! Članke o omiki širite medenj, da se izobrazijo in osamosvojijo, če hočete, da se mu dvigne blaginja in da pokaže vrata domačinom in tujim izkoriščevalcem! Končno vam povemo še eno v zobe! Če že iz znanne mržnje brutalizirate osebo pisatelja-strokovnjaka, potem pa tožite, da vam dohajajo spisi v piclem, nedostaten številu, no, to je vaša stvar. Da bi pa omalovaževali in bagatelizirali aktualne, važne članke, kakor je navedeni, si pa prepovemo najodločnejše! — Prepeluhov Jernej v imenu mnogih ljubljanskih društvnikov.

— **Zamuda jutranjega brzovlaka.** Danes dopoldne so se razširile po Ljubljani vesti, da se je zgodila na južni železnici velika nesreča. Govorili so, da je brzovlak ponesrečil in da je bilo več oseb usmrčenih. Takoj smo se informirali na merodajnem mestu, kjer se nam je sporočilo, da je imel brzovlak faktično več nego tri ure zamude. Prišel je šele po devetih. Vzrok tej zamudi pa je bil sledeč: Pri železniškem predoru Wolfbergkogel blizu Breitensteina popravljajo en tir, vsled česar vozijo vlaki samo po enem tiru. Pri tovor-nem vlaku št. 854 sta skočila v predoru s tira dva voza, vsled česar je bil tir popolnoma zaprt. Ker niso mogli tako hitro izprazniti tira, je moral seveda brzovlak čakati. Ponesrečil ni nihče.

— **Časopise med ljudstvo!** Ljudje morajo brati, da začno misliti z lastno glavo. To načelo nam mora biti vedno pred očmi in skrbeti moramo, da je dejanski izvedemo. Vsak, kdor ima napreden časopis, naj ga da v drugo, tretjo, četrto roko in uspeh je tekem mesecev nad vse zadovoljiv. **Gospodarsko napredno društvo za šentjakovski okraj** vrši v tem oziru sistematično vzgojo odraslih v političnem smislu in mu gre glede tega veliko članov prav radovoljno na roke. A potrebe so vedno večje, zato prosimo prebivalstvo iz šentjakovskega okraja, naj pošilja časopise v društveno knjižnico **Vozarski pot 2 ob torkih in četrkih zvečer**, ali pa naj sporoči svoj naslov in namen, da jih bodo pobirali društveni odborniki.

— **Tečaj za hrvatsko-srbski jezik** se začne početkom novembra. P. n. dame in gospodje, ki se ga žele udeležiti, naj se blagovoljno javijo »Slovanskemu klubu« ali pa naravnost prof. dr. Fr. Ilešiču, ki bo vodil tečaj. Kurz bo trajal 6 mesecev. Poučevala se bo tudi cirilica. Ure za pouk se bodo določile dogovorno na posebnem sestanku udeležencev, ki se bo vršil začetkom novembra. (Za tiste, ki so se že učili srbo-hrvaščine, se eventuelno otvori poseben kurz).

— **»Francozi na Slovenskem«.** Pod tem naslovom se je vršilo v soboto v društvenih prostorih »Sokola I.« predavanje prof. Breznika. — Kakor predavanja o VI. vseskol-skem zletu v Pragi leta 1912., o katerem je predaval pred nekaj tedni br. P. Pestotnik, tako je tudi to predavanje izborna uspele. — Spominja-jo se 100letnice bitke pri Lipskem, kjer je bil Napoleon, ki je ustvaril toliko novih držav, poražen, prešel je gosp. predavatelj na vzroke propada francoske države za časa Ludovika XIV. ter na glavne vzroke francoske revolucije. Ko je bil nato Napoleon poklican na čelo krdele, ki naj bi ukrotilo strahovladu in ko je zavladala svoboda v vseh pomenih te besede, so bile druge države v strahu za svoj obstoj, ker so se bale revolucije in iz nje izvirojoče preureditve človeških pravic. Napovedale so Francoski vojno. Leta 1797. po bitkah v Zgornji Italiji so prikorakale francoske čete prvič v naše pokrajine. — Takrat se je prvič izdal oklic v treh jezikih: v slovanskem, francoskem in nemškem. Leta 1805. so bili Francozi nato drugič na Kranjskem. Med tem časom je Napoleon vodil vojne na vse strani. Leta 1809. je bil sicer premagan pri Aspernu in Esslingu, a bil je v manjšini, ta poraz pa je popravil s sijajno zmago pri Wagramu. A tudi pri nas so se vršili boji in sicer pri Razdrtem pri Postojni, v Colu na Vipavskem in pri Logatcu. Vršili so se strahoviti boji tudi pri

Predilu in Malborjetu. Gyulai bi bil moral braniti Ljubljano, a je sramotno pobegnil. Ljubljana je padla Francozom v roke in glasom sklepa dunajskega miru je pripadla Ilirija Napoleonu. Ljubljana je bila glavno mesto, Ilirija pa je šela okrog 1.400.000 prebivalcev. Napoleon se je zelo zanimal za Slovence in informirali so ga o njih grof Kobenzl, deloma tudi jezikoslovec Kopitar, baron Žiga Zois in Valentin Vodnik. Napoleon je odpravil v vseh pokrajinah tlako in druga bremena, ki jih je pa pozneje avstrijska uprava zopet vpeljala. Takratni škof Kavčič je bil Francozom zelo naklonjen, a duhovščina je širila med ljudstvom nezadovoljnost in netila vstaje. Tako so se vršili boji v Črnem grabnu in tudi drugje. Posebno za šolstvo so se Francozi zavzemali. Dobili smo takrat razne šole in tudi univerzo. V Ljubljani je izhajal »Telegraph Officiel« v treh jezikih. Res je, da so bili davki takrat ogromni, ker je morala Ilirija vzdrževati sama svoje šole in poleg tega še 16.000 mož vojske. Vlada je veličanska draginja. Iz teh časov se je ohranila beseda »fronki« za davke in »parizari« za težke voze. — Leta 1813. je zadel občuten poraz Napoleona na Ruskem, kateremu je sledila vstaja po celi Evropi. Leta 1813. dne 16., 17. in 18. oktobra se je vršila bitka pri Lipskem, ki je strla Napoleonovo moč. Zavezniki so imeli takrat 300 tisoč mož vojske, Napoleon pa samo 150.000 mož. Podlegel je in njegova slava je zatemnela. — Evgen Baurharnais je branil takrat Ilirijo proti avstrijskemu generalu Hillerju. Vršilo se je več bojev, med njimi tudi pri Trzinu, kjer se je z zvijačo polastilo avstrijsko vojaško mesto pri Črnučah. Dne 29. septembra se je vršil napad na ljubljanski Grad in dne 5. oktobra je padla tudi ta zadnja postojanka. General Lattermann je prišel v Ljubljano, zasedel mesto ter zatrl vse, kar je bilo ustanovljeno po Francozih. Leta 1821. je umrl Napoleon na Sv. Heleni. Napoleon ni bil razdirač, kakor ga nekateri slikajo, bil je velik ljubitelj narodov, mnogo je ustvarjal, posebno nacionalne države, za kar je žel povsod hvalo. Napoleon je pri nas v Slovincih vzbudil narodni ponos. Žal, da smo po njegovem padcu zašli zopet v stare razmere! — Po viharnem odobravanju lepega predavanja je z zahvalnimi besedami gosp. predavatelju ter z bodrilom na člane, obljubljač jim novih predavanj, zaključil br. Pestotnik predavanje. — Na zdar!

— **Pomlad pred zimo.** Gospodična Gizela Šornova, c. pr. poštarica v Sv. Lovrencu na Drav. polju nam je poslala krasen šopek popolnoma zrelih in napol zrelih jagod s krasnimi cveti na istih vejicah. V šopku je bilo tudi več krasno cvetočih vijolic. Šopek je bil nabran na tamošnjem šolskem vrtu. — G. Vek. B. v d. e. k. nam je prinesel krasen jabolčni cvet, ki ga je utrgal na svojem vrtu v Novem Vodmatu št. 45.

— **Nagrobno petje.** Pevsko društvo »Slavec« zapoje na dan Vseh svetnikov dne 1. novembra ob 4. uri popoldne zbor z žalostink na novem pokopališču pri Sv. Križu.

— **Neresnična vest.** Vest, ki so jo te dni priobčili razni tukajšnji listi, da so aretirali g. Fr. Doberleta ml. radi razžaljenja Velikanstva, je neresnična. Doberleta sploh ni bilo v Ljubljani, ker je že ves teden v Opatici.

— **Kdo je dal sled za morilecem Pivkom?** Piše se nam: V listih beremo, da se je orožnikom in njih vstrajnosti tako hitro posrečilo dobiti v roke morilca Pivka, ki je umoril in oropal gostilničarko Krajnik v Zmencu. Vse lepo in vsa čast orožnikom in njih trudu. Sled za morilecem Pivkom je pa pokazal takorekoč poljanski župan gospod Ig. Čadež. V ponedeljek jutraj, po umoru, je pravil v njegovi gostilni neki fant iz Oselice, da je prejšnje jutro v bližini Zminca srečal Pivka, ki je šel iz 18mesečnega zapora ter se držal nekako potuhnjeno. Ko ta fant to pove g. županu Čadežu, reče takoj g. Čadež: Nobeden drugi ni morilec kot ta! Pošlje takoj po orožnike v Gorenjo vas, da ima nekaj važnega povedati. Orožnik takoj prihi in temu pove še fant, katerega je toliko časa pridržal kaj in kako in kje ga je srečal. Gospod Čadež pravi orožniku: kar za tem, nobeden drugi ni! Orožniki so se tega prišli in bili takoj tega mnenja, da je gotovo ta ter storili vse potrebno, da se ga prime, kjer se ga dobi. In res se je orožnikom z njihovo pridnostjo posrečilo v nekaj dneh ga izslediti v Trbovljah. Da ni župan Čadež prišel takoj na opravičen sum in da ni takoj sporočil orožnikom, bi se bilo ja ali ne posrečilo tako hitro dobiti v roke pravice tega človeškemu življenju tako nevarnega ptičja.

— **Avtomobilna zveza Krško - Novo mesto.** Po večno dolgem zavlačenju torej vendarle dobimo toli za-

željeno avtomobilno zvezo z dolenjsko metropolo. Zavlačevanje ima kolikortoliko na vesti trdka, ki je ven in ven daljšala termin za izgotovitev. Sodeč po najnovejših poročilih, prevzame avtomobilsko družba gori omenjene zveze prvi voz v petek, dne 31. oktobra. Voz, ki ga je izdelala trdka Puch v Gradcu, ima 35 konjskih sil in prostora za 12 oseb. Oddelek, ki je namenjen potnikom, je popolnoma zaprt in udobno opremljen z mehkiimi, usnjatimi sedeli. Da je ta prostor ponoči fino razsvetljen z acitelinsko razsvetljavo in da se da pozimi prijetno zakuriti, je samo ob sebi umljivo. Prva preizkušna vožnja, ki se je udeležiti tudi oblastveni organi bo v torek, dne 4. novembra. V sredo, dne 5. novembra pa se prične reden promet, ki bo urejen tako, da odide avtomobil jutraj ob pol 8. iz Krškega in dospje v Novo mesto ob pol 10. dopoldne. Voz se vrne ob 11. uri 10 minut dopoldne in dospje v Krško ob 1. uri 10 minut popoldne. Ob pol 4. popoldne se voz zopet odpelje iz Krškega in dospje v Novo mesto ob pol 6. Ob 6. uri 10 minut zvečer se voz vrne in dospje v Krško ob 8. uri 10 minut zvečer. Medpotoma se bo ustavljal voz na nastopnih krajih: Krško, bolnišnica, Veliki Podlog, Brod (Križaj), Kostanjevica, Prekopa, St. Jernej, Gradišče, Ratež. Vrh tega se bo voz vselej oglasil tudi na novomeškem kolodvoru. Dokler ne bo končan dogovor s pošto direkcijsko, bo preskrbeval avtomobil le osebni promet. V najkrajšem času pa prevzame tudi prevažanje pošte in ima v ta namen poseben zaprt oddelek. Vozne cene in razne določbe so nabite po vseh postajališčih. Družba je pa razposlala lepake z voznim redom in določili tudi raznim listom in vsem krajem v Krški dolini. Da bo promet tem rednejši, namerava družba takoj naročiti še nadomestni avtomobil, ki bo deloma razbremenil prvega. Vsakdo, ki pozna naše razmere, mora biti hvaležen družbi za novo prometno sredstvo. Naša Dolenjska je bolj za plankana, kakor si navadno ljudje mislijo. Zato ima avtomobilska proga Krško - Novo mesto za nas vrednost železnice. — K. H.

— **To je ptiček — Sinkovec.** Pred kratkim smo poročali, da je Janez Sinkovec iz Herinjevasi pretepel nekoga fanta in je bil obsojen na zapor in v plačilo odškodnine. V gajbico je prišel Sinkovec sam in ostal v njej toliko časa, kolikor so mu ga prisodili. Krmili so ga s kruhom in kuhanim ješprenjem, po dostani kazni so ga zopet izpustili. Odškodnine pa ni hotel plačati in je skril vso gotovino, katere ni imel ravno malo, pod neki kamen v bližini domače hiše. Ko je prišel sodni uslužbenec rubit, ni dobil ničesar, ker Sinkovec razen denarja ničesar ni imel. Oškodovanec pa ga je gnal na prisego. Sinkovec je prifrčal k sodniji in povedal, da ima 400 K denarja, ki jih je pa skril tako, da jih nihče ne najde. Rekel je, da ne pove, kje ima ta denar skrit, tudi če mu zavijejo vrat. Sodnija je zato Sinkovčca pridržala v gajbici za toliko časa, da bi povedal, kam je skril denar. Toda Sinkovec, ki je že parkrat preletel širno Atlantsko morje med Evropo in Ameriko, se spravi ponoči nad vrata te gajbice, ki jih toliko časa kljuva, kljuva, pika, da ključavnica odleti in Sinkovec iz gajbice sfrči. Njegov prvi polet je bil domu v Herinjo vas, kjer se je pa skrival čez dan in je šele zvečer prilezel iz dupla na svitlo. Liki nočnim ptičjem je prepeval in vpil po vasi ter se norčeval iz sodnije in oblasti. Prišli so večkrat ptičarji, oboroženi z verigami, puškami, sabljami in bajoneti, ali Sinkovčca niso mogli najti. Nazadnje se je pa enemu takemu ptičarju ponoči vendarle posrečilo, zagrabiti prostosti željnega Sinkovčca. Odfrčala sta oba proti sodniji; Sinkovec spredaj, ptičar za njim. Na samoti pa se Sinkovčec obrne, pokaže ptičarju fige pod nos in z veseljem »griču« sfrli proti domačemu griču. Tičar jo ubere za njim, toda Sinkovec mu izgine izpred oči in se skrije. Zdaj se pa odpravlja večja četa ptičarjev na lov na tega čisto posebnega Sinkovčca, ki poje jeseni svoj »griču«.

— **Tudi to dejanje govori** — zoper božja pota. Dne 19. oktobra t. l. so izgubili starši na božji poti na Brezjah čednega, zdravega šestletnega dečka, ki koprni zdaj po domu in po starših. Ali bi ne bilo bolje, da bi bil ostal deček s svojimi spremljevalci doma. Ja, ja: »doma bi bil ostov, pa b' biv dons zdrav.«

— **Kinematograf »Ideal«.** Danes se predvaja zadnjikrat vlezanimiva socialna drama »**Germinak**«. Predstava traja 2 uri in se predvaja le od 7.—9., in od 9.—11. zvečer. Popoldne zanimiva drama »**Obljubljena dežela**«. — Jutri specialni večer. — V soboto krasna drama »**Strah pragozda**« (levja drama). — Od 7. no-

vembra počenši velikanski zgodovinski film »**In hoc signo vinces**«.

— **Zdravstveno stanje mestne občine ljubljanske** od 19. do 25. oktobra: Novorojencev je bilo 15, mrtvorojenca 2. Umrla pa jih je 21, in sicer 10 domačinov in 11 tujcev. Za škrlatico sta umrla 2, za jetiko 4, vsled mrtvouda 3, vsled nezgode 1. Za noricami je obolel 1, za tifuzom 1, za vrtico 1.

— **Porod v tobačni tovarni.** Včeraj popoldne so delavko Ano Popitovo, stanujočo na Glincah v tobačni tovarni premogle porodne slabosti, nakoar so poklicali babico, ki je porodu prisostvovala. Popitova je povila dečka in so nato mater in novorojenčka prepeljali z rešilnim vozom v deželno bolnišnico.

— **Najdena je bila danes na trgu mala vsota denarja.** Izgubitelj jo dobi nazaj pri najditelju na Trnovskem pristanu št. 24.

— **Koncert v kavarni »Krapš«.** Škofja ulica. Dne 31. oktobra bo koncert bivših godbenikov »Slovenske Filharmonije« pod vodstvom koncertnega mojstra gosp. B. Černega. Začetek ob pol 9., vstopnina 40 vin. — Za obilno udeležbo se priporočajo godbeniki.

— **Današnji list** ima za cenj. ljubljanske in bližnje okoliške naročnike prilogo kinematografa »Ideal« v Ljubljani glede predstav »In hoc signo vinces«.

Društvena naznanila.

— **Ljubljansko prostovoljno gasilno in reševalno društvo** bo prisostvovalo dne 1. novembra ob 8. zjutraj v stolni cerkvi sv. maši za svoje umrle člane.

— **Sestanek prijateljev godbe.** Včeraj se je vršil v restavraciji pri Auru v Wolfovi ulici sestanek prijateljev godbe ob prilični udeležbi. — Vsled obilnih nasvetov se včeraj ni moglo definitivno sklepati in se vrši drugi sestanek, ki bo definitivno sklepal, v petek, dne 31. oktobra ob 8. zvečer v istem lokalu. Interesanti in rodoljubno občinstvo naj se udeleži tega sestanka, da lahko sklepa o rešitvi prepotrebne godbe Ljubljani.

— **Akad. društvo »Slovenija«** na Dunaju javlja, da nadaljuje gosp. dr. Iv. Prijatelj svoje predavanje: »**Osemdeseta leta v slovenski kulturni zgodovini**« v soboto, dne 1. novembra ob 8. zvečer v društvenih prostorih VIII. Langegasse 50. — Prvi redni občni zbor »Slovenije« se vrši v ponedeljek, dne 3. novembra ob 8. zvečer v lokalu Leithner, I. okr. Auerspergstrasse 6. Poleg običajnega sporeda se vrše volitve novega odbora. Pri obeh prireditvah — slovanski gostje dobrodošli!

Prosveta.

— **Hrvaška opera v Ljubljani.** V torek, dne 4. novembra in v sredo, dne 5. novembra gostuje drugi hrvaška opera v našem gledališču. — Uprizorita se Puccinijeva opera »**Toska**« in Verdijska opera »**Traviata**«, ki bo drugo delo iz Verdijskega cikla. V glavnih partijah nastopijo zopet nove, veleugledne moči. Tosko poje gdč. Mira Korošćeva, naša rojakinja; Violetto Valery »(Traviata)« pa znamenita koloraturka gospa markiza Maja Strozzijska. Nov bo našemu občinstvu tudi prvi lirski tenor gosp. Tadej Lowczyński, pevec izrednih vrlin, dalje basist gosp. Tošo Lesić, lirski bariton gosp. Marjan Kondracki, gdč. Stefa Lovrenčakova; iznova nastopi prvi junaški bariton gosp. Marko Vučković v svoji sijajni vlogi barona Scarpje. »Traviato« dirigira naš dobri znanec gosp. Nikola pl. Faller, ki je specialist v Verdijskih operah. »Tosko« dirigira gosp. kapelnik Milan Sachs.

— **II. gostovanje hrvaške opere** nam prinese kar dve različni operi: »**Tosko**« Giacomina Puccinija in »**Traviato**« Giuseppea Verdija, torej glasbena umotvora dveh največjih italijanskih mojstrov in dveh genijalnih skadateljev svetovnega slovesa. Kralj. zemaljsko kazalište nam misli podati cel ciklus najboljših in najslavnejših Verdijskih oper. Prva opera je bila »**Trovator**«, zdaj nam poda »**Traviato**« s svojimi prvimi solisti. Znamenita koloraturka gospa markiza Maja Strozzijska, ki je obenem tudi izborna igralka prekrasnih toalet, bode pela veliko vlogo Violetto; njen partner pa bode gosp. Tadeusz Lowczyński, ki je že dve leti prvi lirski tenor zagrebške opere. Ima krasen, mil in izborno izšolan tenor najljubših višin. Lowczyński je bil angaževan v Krakovu, Lvovu, Varšavi in Milanu ter ima, dasi še mlad, že velik repertoar. Brat je lanske prve pevke slovenske opere. Predstavo »**Traviato**« bo dirigiral k. g. Nikola pl. Faller, bivši ravnatelj zagrebške opere in intendant hrvaškega kazališta v Osijeku. V operi »**Toska**« nastopi gdčna. Mira

Korošče va, ki poje v Zagrebu že četrto leto prve dramske partije; prej je bila član Narodnega divadla v Pragi in je za bodočo sezono angažirana kot prva pevka v Hamburgu. Še letos bode sodelovala kot solistka v Bayrutu pri Wagnerjevih »Festspielen«. Vloga Scarpije poje g. Marko Vučković, ki je v tej partiji vzoren.

Umetnost.

V koncertu »Glasbene Matice« v soboto, dne 8. novembra bo pred slovn. občinstvom prvokrat nastopila znamenita srbska koncertna pianistinja gđ. Jelena Dokićeva, rojena v Belgradu, hči znanega profesorja iz Belgrada, pok. Jovana Dokića, direktorja gimnazije in upravitelja narodnega gledališča, iz ene najodličnejših in najbolj znanih belgradskih rodbin. V svojem rojstnem mestu je izvršila višjo deklisko šolo in se potem posvetila študiju glasbe. V Belgradu je odlično absolvirala »Srbsko glasbeno šolo« kot učenka profesorja Cvetka Manojlovića, potem je bila 2 leti učiteljica srbske glasbene šole in ženske gimnazije v Belgradu. Ministrstvo prosvete jo je v dovršitev najvišje pianistične izobrazbe poslalo k profesorju Paulu de Cannetu, slavnemu profesorju c. kr. glasbene akademije na Dunaj, kjer se je izobrazila v dovršeno umetnico. Paul de Conne je bil v svoji mladosti učenec Rubinsteinov. Po povratku od svojih študij iz Dunaja, priredila je v Belgradu svoj koncert z neobičajno velikim uspehom, vsled tega uspeha je bila od kralja odlikovana z redom sv. Save. V svojih koncertih izvaja z najlepšim uspehom skladbe Beethovna, Chopina in moderne kompozicije slovanskih, posebno ruskih skladateljev.

Književnost.

— Italijansko - slovenski slovar. Sestavil dr. Josip Valjavec. Cena 3 K 70 vin., v platnu vezan izvod 4 K 50 vin. Subskripcijska cena znaša samo 3 K 80 vin. za vezan izvod. Ista ugasne koncem novembra t. l. Dobiva se v »Narodni knjigarni« v Ljubljani.

— »Najboljše slovenske novele«. V Zagrebu je jela izhajati »Moderna knjižnica«. Prvi zvezek te knjižnice so »Najboljše slovenske novele« — prevodi iz slovenske književnosti, ki sta jih oskrbeli Zofka Jelovškova in Milan Vrbanič. Zastopani so ti - le slovenski pisatelji: Levstik, Kersnik, Tavčar, Trdina, Govekar, Kostanjevec, Murnik, Bartolova Marica, Šorli, Lah, Meško in Cankar. Predgovor je napisala Zofka Jelovškova, naslovni list pa je narisal Tomislav Krizan. Knjiga obsega 152 strani in stane 1 krono.

— Carniola, izvestja Muzejskega društva za Kranjsko. Letnik IV., zvezek 3. in 4. imata sledečo vsebino: Dr. Jos. Mantuani: Prazgodovinska gomila v Boštanju (10 slik). — Bergdirektion Idria: Die zweite Okkupation Idrias durch die Franzosen im Jahre 1805. — Prof. K. Stranetzky: Jame, brezdna in požiravniki na Vrsniku in okrog Ledin (7 slik). — Jul. Glowacki: Ein Beitrag zur Kenntnis der Moosflora der Karstländer. — Referati. Zapiski. Društveni vestnik.

— Zgodovina župnije Šent Rupert na Dolenjskem. Spisal prof. Ivan Steklarski. Ta zanimiva, 337 strani obsegajoča knjiga nam natančno in pregledno slika nastoj in razvoj šent-ruperske župnije. Z velikim naporom in z neverjetno vstrajnostjo je g. pisatelj zbral mnogo gradiva ter ga združil v to lepo knjigo. Vsak Šent-ruperčan, pa tudi vsakdo, ki se zanima za zgodovino našega naroda bo z zanimanjem bral to knjigo, ki jo prav toplo priporočamo. Knjiga se ljani.

Vse tu naznanjene knjige se dobivajo v »Narodni knjigarni« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 7.

Izpred sodišča.

Potrjena obsodba ljubljanskega deželnega sodišča. Deželno sodišče v Ljubljani je obsodilo svoječasno tržaškega trgovca J. S. zaradi poverbe na tri mesece ječe. Tržaški trgovec J. S. je sprejel od nekega ljubljanskega trgovca 500 kron, da nakupi za njega sadje v Trstu. Tržaški trgovec pa je porabil v ta namen samo 47 K, za ostali znesek pa je nakupil za svoj račun gobe. Proti ti obsodbi je vložil obsojenec ničnostno pritožbo na kasacijsko sodišče, v kateri je podarjal, da ni sprejel denarja v shrambo, vsled česar ni govora o poverbi, marveč je to civilno pravo in računsko razmerje. Tudi ni imel namena trgovca oškodovati. Zastopnik generalne prokurature, dvorni svetnik Okretič je navedel proti tem

trditvam, da obtoženec ni imel pravice porabiti izročeni mu denar svojevoljno, marveč bi ga bil moral porabiti edino le za nakup sadja, kakor mu je izrecno naročil lastnik denarja. On ni imel proste oblasti čez denar, namen tožnika oškodovati pa ne spada k dejanskemu stanju poverbe. Pomen pojma zaupati ni izčrpan s prevzetjem v shrambo, zato ne obstoja v tem slučaju civilno pravno razmerje, marveč poverba. Temu izvajanju je pritril tudi kasacijski dvor in je zavrnil ničnostno pritožbo in potrdil obsodbo ljubljanskega sodišča.

Ogrska sodišča in srbski vohuni. Kraljevi sodni dvor v Temišvaru je obsodil v jeseni l. l. uradnika srbskega vojnega ministra dr. P. Šiškoviča in blaginika srbskega ministrstva za kulturo Jovana Jovanovića zaradi vohunstva v prid Srbiji na 10, odnosno 8 mesecev ječe. Obtoženca sta kupovala na Ogrskem črevlje za srbsko armado, kar jima je bilo dovoljeno, pri tem sta pa glasom obtožnice vohunila za Srbijo. Na pritožbo obsojenec je višje sodišče v Temišvaru zvišalo kazen na štiri leta za oba obtoženca. Svojo obsodbo je utemeljilo višje sodišče z dejstvom, da sta vohunila imenovana srbska ministrska višja uradnika ravno v času, ko so vladale med Srbijo in Avstrijo silno napete politične razmere. Proti ti obsodbi sta se pritožila oba Srba na kraljevo sodno kurijo v Budimpešti. Kraljeva kurija je pritožbi ugodila, razveljavila je obe obsodbi in je oba obtoženca oprostila.

Drugi Kruppov proces. (Nadaljevanje.) Pri sobotni obravnavi, ki je bila tudi javna, so pričeli izpraševati priče. Prvi je bil zaslišan policijski svetnik Koch, ki je preiskaval zadevo po nalogu ministrstva in ki se je udeležil tudi vseh tozadevnih hišnih preiskav. Koch je izpovedal, da je Brandt pri policiji svojo krivdo deloma priznal, tajil pa je podkupovanje z denarjem. Priča preiskovalni sodnik Wetzel je povedal, da je opomnil obtoženca, da naj prizna resnico, češ, da ima on že vse dokaze proti njemu v roki. Brandt se je nekoliko časa obotavljal, a nato pa mu je vse priznal. Njegovo izpoved je smatral za resnično. Obtoženec je govoril mirno in premišljeno. Nato je prišel na vrsto že znani častnik Tilian, ki je bil z obtožencem v ozki zvezi. Izpovedal je, da je res dajal obtožencu o raznih dobavah, tako tudi o prostih dobavah natančno pojasnila. Predsednik: Vam je znano, da o takih prostih dobavah konkurenti ne smejo vedeti podrobnosti? Priča: Da, toda nato niti mislil nisem, ker je veljalo to za Kruppovo tvrdko. Na razna vprašanja državnega pravdnika je izpovedal Tilian, da so tudi druge tvrdke, bodisi na en ali na drug način dobile tozadevna poročila. Po njegovem mnenju ni bilo vzporedno to zato, da bi Kruppova tvrdka ubila druge tvrdke s konkurenčnimi cenami, marveč da bi se ravno Kruppovo tvrdko prisililo, da znižajo cene. Bil je prepričan, da so vse to, kar je on povedal Brandtu, izvedle tudi druge tvrdke, kajti videl je zelo pogosto, da so prihajali zastopniki raznih tvrdk k referentom in so ostajali dolgo časa pri njih.

V ponedeljek se je pričelo izpraševanje prič. Prvi je prišel na vrsto tajni finančni svetnik Hugenberger, predsednik direktorja tvrdke Krupp. Mož je v dolgem govoru pojasnjeval razdelitev poslov in celo notranjo upravo ter dobavo materiala in oddajo blaga. Opisal je tudi razne spore med višjimi uradniki in razmerje med višjimi in nižjimi uradniki, ter med uradniki in zastopniki v raznih krajih. Govoril je tudi o plačah Kruppovih uradnikov in o raznih renumeraacijah in gratifikacijah. Kruppova plača, kakor izpove priča, posebno onim uradnikom in zastopnikom, ki imajo stike z merodajnimi osebami jako masne nagrade. O podkupovanju ali o izdaji vojaških tajnosti on ne pove skoro nič. Za njim je prišel na vrsto bivši vodja Kruppove filijale pl. Metzen, ki je predložil del svoje korespondence z Eccijem. Iz te korespondence je razvidno, da je Eccius vedel natanko za vse kar dela Brandt in da sta delala bržkotte sporazumno. Vedel je tudi, da ima tvrdka v Berlinu tajnega agenta, ki je v zvezi z raznimi referenti državnih in vojaških oblasti in da igra pri tem veliko vlogo Brandt, ki zna izvršno izrabiti svoje prejšnje odnose z nižjimi uradniki in z poduradniki. Brandt je to dobro razumel in je večkrat v družbi teh ljudi cele noči popival. Seveda je rabil zato veliko denarja, toda Kruppova tvrdka je tako velika in obsežna, da je lahko našel rubriko, v kateri so pasirali srečno pod enim ali drugim naslovom taki izredni izdatki.

Razne stvari.

* **Prepovedani monokel.** Angleško vojno ministrstvo je pred kratkim izdalo ukaz, da častniki ne smejo nositi monokla. To jim ni dovoljeno niti v slučaju, če prinesejo zdravniško izpričevalo.

* **Srbski patriarh Bogdanovič.** Iz Gasteina poročajo: Na željo karloviškega patriarhata so predčerašnjim popoldne obducirali truplo Bogdanovičev. Dognali so, da je bil dr. Bogdanovič še živ, ko je padel v vodo. Zgodila se je nesreča.

* **Aretirani izseljeniški agenti.** Iz Krakova poročajo: V Osviecinu so aretirali dva železničarja, ki sta pustila pasirati čez mejo izseljenca, ki še niso zadostili vojaški dolžnosti. Tudi v Krakovu so aretirali enega sprevoznika, ki je utihotapljal skozi mesto vojaški dolžnosti podvržene izseljenca. Nadalje so aretirali tri izseljeniške agente.

* **Menu za rodbinski dejeneur v cesarskem dvorcu o priliki obiska romunskega prestolonaslednika:** Potage Londonderry, Oeufs à la Reine, Ragoût à l'américaine, Selle de présalé à la jardinière, Perdreaux à l'Elysée, Gâteau Falmire, Pâtisserie de fromage, Pêches à la Valois, Dessert, Hérès Oloroso, Chât. Larose 1878, Marcobrunner 1905, Tokajski iztok 1905, dvorne kleti Moët & Chandon Imperial.

* **Čudne poroke.** Čuden običaj pri porokah je, kakor pripoveduje C. H. Walker, imajo prebivalci v Badu v mulgravskem arhipelju (Nikronczija). Pogoj vsaki poroki je, da mora ženin, ko pred oltarjem duhovnik sklepa zakon, jokati. Njegove solze teko kakor potoki. »Čudovito je, kako znajo ti ljudje jokati,« pripoveduje Walker. »Nevesta pa ne sme potočiti niti ene solze, ampak mora kaj žareti od veselja. Svatbeni gostje ji čestitajo, stiskajo roke, govore k njej najlepše besede, dočim stoji ženin kakor pravi kip bede in žalosti, in nihče se niti ne zmeni zanj.« Menda so tudi pri nas ženini, ki bi radi jokali...

* **Valček brez bacilov.** Končno so torej vendarle prišli do tega, da plešejo brez nevarnosti infekcije z bacili: na velikem plesu ameriških lekarnarjev in drogistov so prvokrat plesali higijenični valček. Bacil, ki bi hotel preskočiti z enega plesalca na drugega, bo moral skakati kakor cirkuški akrobat, kajti plesalci so bili drug od drugega oddaljeni najmanj en meter. Dama namreč pleše valček šama, plesalec pa posnema njene korake v oddaljenosti enega metra. Skupaj pa nikdar ne prideta, ker je strah pred bacili prevelik. Z obudovanjem je gledalo 2000 udeležnikov plesa mladi par, ki je prvokrat plesal higijenični valček.

* **Čeden duhovnik.** V Fiesole pri Florenci so aretirali zaradi poskušene umora župnika vasi Basciano, z imenom Moracci. Ljudstvo je bilo z župnikom del časa nezadovoljno, ker je imel pri sebi mlado, zelo lepo deklico. Končno je prebivalstvo vendarle doseglo, da je moral župnik dati deklico iz hiše. Dne 22. oktobra je župnik na lovu srečal deklico ter jo začel nadlegovati. Deklica pa ga je sunila od sebe, da je župnik padel v jarek. Nato je župnik ustrelil proti deklici, ne da bi jo zadel. Ko je šla popoldne deklica mimo župnišča, je zagrabil župnik za revolver ter večkrat ustrelil za deklico. Tudi zdaj je ni zadel. Župnik se je nato odpeljal v Fiesole, kjer je bil aretiran.

* **Industrija kot dobaviteljica mesa delavcem.** Harpenska rudarska akcijska družba je kupila veliko posestvo ob železnici Münster-Emden in uvedla na njem prašičjerejo na debelo. Od leta 1911. do leta 1912. se je zvišalo število prašičev od 4837 na 6607 komadov. V poslednjem letu je prodala družba svojim delavcem svežega mesa in prekajenega mesa za 850.000 mark. Takoj v prvem letu, čeprav je bilo treba izvesti precejšnje investicije in, donosala reja prašičev 3 odstotke. Pozneje se je rentabiliteta zvišala. Harpenska tovarna ima svojo lastno klavnico in tovarno za konzerve in prekajeno meso. Zanimivo je, da družba noče povedati, kako drago prodaja delavcem meso in prekajevino. Trdi le, da jo prodaja ceno. Vsekakor pa je interesanten ta poskus, preskrbljevati lastne delavce v sedanjih časih draginje s cenim mesom.

* **Ali dajajo prebivalci na planetu Marsu signale?** Čeprav so na poslednjem shodu prirodoslovcev na Dunaju proglasili za fantazijo, da bi se mogli zemljani sporazumeti s prebivalci na planetu Marsu, vendar prihajajo v javnost še vedno podobne vesti o tej možnosti. Zenevski zvezdoslovec Leconte objavlja namreč rezultat opazovanja, ki se je vršil skozi sedemdeset noči, od 17. septembra do 25. novembra 1909. na planetu Marsu, pri čemer je imel na razpolaganje dalekogled s parabolič-

nimi zrcali v pomerju dvakrat sedem centimetrov. Najinteresnejši del Lecontrovega poročila je posvečen svetlobnim žarkom, ki se vsako minuto ponavljajo. Leconte, ki te prikazni primerja z bliski močnih električnih svetilk, poziva učenjake, naj mu pomagajo pri razlagi teh pojavov. Pravi, da še vedno verjame, da dajejo prebivalci Marsa zemljanom signale. Tudi fantazije polni tovariš Lecontejev, zvezdoslovec Camille Flammarion, je zagovarjal razne teorije o signalih prebivalcev na Marsu.

* **Gledališka igralka in nadškof.** Francoska igralka mille. Lavalrière je šla po daljši boleznij v kopališče, da se nekoliko okrepča. Slučajno se je v istem hotelu, v katerem se je naselila igralka, naselil tudi nadškof Amette. Lepa umetnica je pisala emineni parfimirano ljubko pisemce, v katerem ga je prosila, naj jo škof milostno sprejme med one, ki jih spoveduje. Toda monseigneur Amette se je ustrašil te odgovornosti in je odgovoril igralki po svojem tajniku, da mu njegovo bivanje v kopališču ne dopušča, da bi spovedoval, vsled česar se naj dama obrne na župnika svoje občine. Gospodičina Lavalrière je bila vsled tega odgovora nekoliko indignirana. V ljubeznivem pismu je zagotavljala škofa, da ga visoko spoštuje, obenem pa je izrekla tudi svoje začudenje, da tako postopa z njo. Mariji Magdaleni, ki je bila pač večja grešnica, nego je uboga pariška umetnica, je Kristus sam odpustil njene grehe, ne da bi jo poslal k enemu izmed svojih apostoljev.

* **O razporoki.** Razporoka je bila, je in bo. Voltaire je nekdaj v šali pripomnil, da je razporoka ravnotoliko stara kakor zakon, in dodal: »Mislim pa, da je poroka vendarle za par tednov starejša, to je, da se je mož sprl s svojo ženo štirinajst dni po poroki, štiri tedne po poroki jo je pretepel in po šestih tednih skupnega bivanja ji je ušel.« Tako govori Voltaire, ki je — kakor znano — rad nekoliko preveč govoril. Toda navzlic temu je treba konstatirati, da je razporoka zelo stara institucija, kajti bila je dovoljena že pri starih Hebrejcih. V Francijo so razporoko zanesli Rimljani po gotških bitkah in se je ista hitro tam udomaćila. Toda z razvojem katoliške vere so razporoke kaj hitro omejili. Kdor se je dal razporočiti, je bil izobčen iz cerkve. V prvih dvajsetih letih osemnajstega stoletja je našla razporoka v vrstah filozofov mnogo zagovornikov, toda francoska vlada se vendar ni odločila za temeljito reformo. Še le revolucijsko gibanje je nekoliko modifikiralo ideje o razporoki. Dne 20. oktobra leta 1792. je bila v Franciji razporoka z dekretom francoske vlade dovoljena. Nedolgo potem se je na Francoskem izvršila najslavnejša razporoka tedanje dobe: razporoka Napoleona z Jozefino de Beauharnais. Poznele leta 1814. je bila razporoka zopet prepovedana, kajti ni soglašala z nerazločljivostjo zakona, kakor jo je razglašala katoliška vera. Pozneje sta se izvršila dva poskusa, da bi bila razporoka zopet dovoljena: leta 1830. in leta 1840., toda brez uspeha. Še leta 1884. sta na Francoskem obe zbornici sprejeli zakon, ki se je tikal razporoke. Zakon je bil dopolnjen leta 1904. in leta 1907. Danes je na Francoskem razporoka nekaj samoočebni razumljivega, znak francoskih običajev in dravi. Leta 1885. je bilo na Francoskem 4123 razporok, leta 1895. 7700, leta 1905. 10.360, leta 1912. 14.579. Od leta 1885. do leta 1912. se je torej število razporok zvišalo za 253 odstotkov! Kdo izmed poročencev se česteje razporoči? Žena ali mož? Če smemo verjeti statistiki, tedaj česteje hrepeni po zopetni svobodi žena. Od 15.930 prošenj za razporoko, oddanih leta 1910., so jih žene podale 8845, moške pa 7085! Otroci niso, kakor bi kdo mislil, ovira razporoki. Od 15.980 razporok v letu 1910. je imelo 9757 dvojic otroke, a 6172 jih je bilo brez otrok. Kar se tiče časa, v katerem so prosili poročenci za razporoko, moramo navesti sledeče: leta 1910. je prosilo 852 poročencev za razporoko, ki še niso bili eno leto poročeni, 4881 dvojic je bilo poročenih 1 do 5 let, 5348 od 5 do 10 let, 3518 od 10 do 20 let, 770 od 20 do 30 let, 127 od 30 do 40 let, 21 od 40 do 50 let in eden celo 55 let. Največ razporok je med 5 in 10 leti zakona. Vzrok razporoki je v 77 odstotkih grdo ravnanje, zmerjanje, pretepanje, zakonolomstvo, od strani mož le v odstotkih, zakonolomstvo od strani žen v 13 odstotkih. Toda te številke menda ne bodo prav zelo resnične. Sicer pa ne vemo!...

Gospodarstvo.

Kolinska tovarna kavnih primesi. Dne 16. oktobra se je vršil v Kolinu občni zbor Kolinske tovarne kavnih primesi, trgovskega delniškega podjetja.

Celotna gospodarska kriza, slabotna letina cikorije v prejšnjih letih, ki je povzročila visoke cene cikorije, visoka obrestna mera in nazadnje velike škode na najetih zemljiščih tovarne, kjer se sadi cikorija, ki jih je napravila povenjen, potem pa tudi seveda težavni konkurenčni boj — vse to je imelo za posledico, da je letos prvokrat od ustanovitve te akcijske družbe, ki traja že 15 let, predlagal upravnj svet, da se ne izplača nikaka dividenda.

Upravni svet je bil javno opozoril na borzno akcijo, ki je razpoloženje, nastalo vsled neuspeha preteklega leta, izrabila pri manjših akcijskih in nižnjah umetno vrednost akcijske družbe, da jih po ceni kupi nemški veliki kapital, ki ne opusti nobene prilike, da pograbi kolikor mogoče mnogo akcijskega podjetja, da bi se tako iznebil vedno nevarnejše njegove konkurence.

Razpoloženje med akcionarji so hoteli izrabiti tudi nekateri založniki, ki so hoteli s pomočjo opozicije doseči vodstvo, ki bi bilo bolj pristopno njih željam. Svoje osebne interese so položili nad interese celote tako visoko, da so celo izdali letak, ki ne odgovarja resnici, in s katerim so hoteli izpodkopati zaupanje v dosedanje vodstvo. S tem so seveda naravnost gnali vodo na mlin nemškemu velikemu kapitalu.

Predsednik upravnega sveta je pokazal nečiste vzroke, ki vodijo opozicijo, in je pred občinim zborom javno konstatiral fakt, da je hotel voditelj opozicije z denarjem pridobiti uradnika tovarne, da bi podpiral njegovo oferto. Poudaril je tudi, da bo neopravičene napade opozicije najbolj izrabil nemški veliki kapital.

Delovanje opozicije je bilo tako prozorno, da je bila bilanca z letnim poročilom vred odobrena z vsemi glasovi proti štirimi. Zastopanih je bilo na občnem zboru 1533 kosov akcijske lit. A in 2404 kosi akcijske lit. B; zastopan je bil torej kapital 1.094.000 kron.

Bilanca je sledeča: Aktivna: Nepremičnine i. t. d. 2.820.810 K; gotovina 95.333 K; terjatve 1.131.541; kavcije, vrednostni papirji itd. 128.500 K; zaloge i. t. d. 2.900.709 K; prenosi za prih. leto 62.764 K. Aktivna skupaj torej 7.139.659 K. Izguba znaša 229.992 K. Torej skupaj 7.369.651 K.

Pasiva: Akcijski kapital tri milijone kron; rezervni fond 897.942 K; emisija VII., prenos izplačil za prihodnje leto 413.105 K; menični dolгови in dolgovi v tekočem računu 3.055.073 K; nedvignjena dividenda 3530 K. Skupaj torej 7.369.651 kron.

V upravnj svet so bili izvoljeni na tri leta: Jan Mergl, trgovec, Vys. Mýto, Jos. Nosek, trgovec, Kolín, Boguslav Rosenkrantz, trgovec, Praga, Stanislav Směkal, trgovec, Litovel! na eno leto pa: dr. Jos. Sourek, prokurist, Praga; za preglednike računov so bili izvoljeni: Václav Karbus, ravnatelj bolnišnice blagajne, Praga, Anton Nosek, Jilemnice, in za namestnika Jan Drnek iz Karlína.

Predlogi voditelja opozicije, trgovca Hlavatého, so bili soglasno odklonjeni; predlagatelj sam je odšel prej nego so sploh prišli na glasovanje.

S primernim nagovorom je nato predsednik arhitekt Kříčka zaključil občni zbor.

— **Sadjarsko zadrugo** snujejo v Vipavi. Namen ji bo, povzdigniti sadjarstvo v Vipavski dolini ter preskrbeti trg za oddajo sadja, posebno v severnih deželah. Ustanovni občni zbor bo dne 9. novembra v dvorani v Taboru.

In hoc signo vinces. — »Neue Freie Presse« je pisala: »Predčerašnjim so prvokrat predvajali ta film pred vabljenim občinstvom. Vtelesena je v njem presenetljiva antika, čas bodočega se kršćanstva, Drama, ki spretno razvršča okoli izpreobrnitve Konstantina dušeslovne motive in kulturnogodovinske date, je tehnično prav dobro zamišljena. Učinkoviti naravni posnetki se menjajo s slikovitimi notranjsčinami, izborna predstavljanje pa privaja do silnega učinka vseh človeških lastnosti: ljubezni in sovraštva, častihlepnosti in vernosti. Prizori s celimi množicami ljudi kažejo na dobro režijo in živo realitiko. Bijejo se viteški boji, vzpizarjajo gladijatorske igre, služji prvih kristjanov bogoslužje in obhajajo orgiastične slavnosti. Pri tem je pa skrbno gledano na vzpizoritev in slog zgodovine. Občinstvo je ta novi film sprejelo z odobravanjem. — Ta krasen zgodovinski film predvajal se bo od 7. do 13. novembra v Kino »Idealu«. Predstave so od 1. do 3., od 3. do 5., od 5. do 7., od 7. do 9., od 9. do 11. ure. Vsaka predstava traja dve uri. — Cene radi ogromnih nabavnih stroškov so zmerno zvišane. — Ta film ima tudi slovenske napise.

Telefonska in brzojavna poročila.

Državni zbor.

Dunaj, 30. oktobra. Vlada je danes predložila parlamentu novo brambno predlogo, ki zvišuje stanje avstrijskega vojaštva za 31.000 mož. Predloga poslancem še ni bila razdeljena. — Zbornica je sprejela zakonsko predlogo o totalizatorskem davku, davku na avtomobile in na šumeča vina v 3. branju. Nato se je nadaljevala razprava o predlogu glede davka na žganje, ki je bila kmalu končana. Nadaljevala se je nato debata o nujnem predlogu glede telefonske mizerije. Seja bo najbrže že v prvih popoldanskih urah končana.

Dunaj, 30. oktobra. Poslanec dr. Ravnljar je vložil samostojen predlog v korist justičnim uslužbencem in paznikom. Predloga zahteva, da se v izvršilnih predpisih službene pragmatike ozira tudi na nekatere posebne zahteve justičnih uslužbencev in paznikov, ki so bile že opetovano formulirane.

Dunaj, 30. oktobra. Poslanec Čingrija je vložil interpelacijo zaradi nastavljanja grških, nemških in italijanskih častnikov v avstrijski mornarici, kar škoduje interesom domačega, zlasti jugoslovanskega primorskega prebivalstva.

Dunaj, 30. oktobra. Poslanec Rybač je interpeliral danes zaradi nastavljanja nemških orožnikov na Primorskem, kar je eklatantno kršenje zakonskih predpisov, ter zahteva takojšnjo remediuro, da se ustavi nadaljnje nastavljanje orožnikov, ki ne razumejo slovenskega jezika.

Dunaj, 30. oktobra. Predloga o zvišanju rekrutnega kontingenta razdeljuje

zvišanje rekrutnega kontingenta na 5 let, tako da bo končno zvišano stanje doseženo leta 1918. Od novincev, ki pripadajo na skupno armado, bo vpoklicanih 1914. leta 3212 mož. Število se stopnjuje nato v letih 1915. in 1916. po 3269 mož in v letih 1917. in 1918. po 287 mož. Od kontingenta za deželno brambo odpade na leto 1914. zvišanje za 4580, leta 1915. za 1205, leta 1916. za 964, leta 1917. za 96 in leta 1918. za 193 mož.

Delegacije.

Dunaj, 30. oktobra. Prihodnji teden se izvrše v večerni seji volitve v delegacije. Prihodnje zasedanje delegacije se vrši januarja.

Dunaj, 30. oktobra. Delegacije se sestanejo dne 19. novembra ob 11. dopoldne. Ob 12. sprejme cesar avstrijsko delegacijo na dvoru. Ogrska delegacija se konstituira dne 18. novembra ob 4. popoldne.

Budimpešta, 30. oktobra. Predsednik ogrske delegacije bo baron Lang, podpredsednik grof Avgust Zichy.

Dunaj, 30. oktobra. Predsednik avstrijske delegacije bo najbrže načelnik »Poljskega kluba« dr. Leo.

Dunaj, 30. oktobra. Nemško-nacionalna korespondenca poroča iz vodilnih nemških krogov: Nasproti vestem listov, da hoče vlada v prihodnjih dnevih zopet pričeti s pravnimi pogajanjimi in da hoče predložiti češkim in nemškim strankam pravnih materialjev za pripravljen, je treba konstatirati, da ni ničesar znanega o takem namenu vlade in da se bo vlada zadovoljila z razglasitvijo načel o svojem stališču v pravnih pogajanjih.

Avstrijski prestolonaslednik v Nemčiji.

Dunaj, 30. oktobra. Avstrijski prestolonaslednik je dospel sem kot gost nemškega cesarja, da se udeleži dvornih lovov.

Odlikovanje finančnega ministra Zaleskega.

Dunaj, 30. oktobra. Cesar je povišal finančnega ministra vitez Zaleskega v grofovski stan. To odlikovanje vzbuja veliko pozornost ter se tolmači kot znamenje, da se je vitez Zaleskemu zdravstveno stanje poslabšalo in da ni misliti, da bi zopet prevzel svoj portfelj.

Nov avstrijski konzul.

Dunaj, 30. oktobra. Cesar je imenoval kot zastopnika avstro-ogrške generalnega konzula v Skadru konzula Alfonza Hollo.

Diskont avstro - ogrske banke.

Dunaj, 30. oktobra. Generalni svet Avstro - Ogrske banke je sklenil opustiti znižanje diskonta z ozirom na se vedno nepovoljni finančni položaj.

Volitve v Pragi.

Praga, 30. oktobra. Včeraj zjutraj so se začele v Pragi občinske volitve. Volilno gibanje v Pragi je zelo živahno, agitacija po vseh okra-

jih izredno velika. Tudi udeležba pri volitvah je bila zelo množična. V Holešovicah je prišlo do spopadov med dosedanjim magistratno stranko in opozicijo.

Ogrski državni zbor. — Obdolžitve obstrukcije. — Panama.

Budimpešta, 30. oktobra. Današnje seje ogrskega državnega zbora se je udeležila opozicijska polnoštevila. Poslanec Mihael Karolyi je ostro kritiziral korupcijske afere zadnjega časa ter izjavil:

»Ta zbornica ni noben parlament več, marveč društvo nasilnežev, med katere spada tudi ministrski predsednik grof Tisza, kot poglavar roparske čete.« (Strahovita razburjenost v vladni stranki.)

Poslanec Karolyi obsoja nato v silno ostrih besedah bivšega ministrskega predsednika Lukacsa, ki ga imenuje največjega panamista Evrope. Sistem Lukacsev, ki ga nadaljuje grof Tisza, bazira na korupciji in tira državo v moralno in materialno brezdno. Država, ki bazira na takem sistemu, se mora pogubiti.

Ministrski predsednik grof Tisza brani nato vlado, vladno stranko, sebe in Lukacsa ter svari opozicijo, da se naj ne poslužuje najnevarnejših nasilnih sredstev. (Njegova izjava izzovejo strahovit protest pri opoziciji. Na vlado in vladno stranko padajo različni nečastni priimki: Podkupljenci! Plačani ljudje!)

Poslanec Lovaszy: Razpustite zbornico!

Tisza: Tega ne bomo storili! Pričakujemo z mirno vestjo sodbo naroda! (Smeh pri opoziciji.)

Hrvaška.

Zagreb, 30. oktobra. Oficijozno se konstatira, da baron Skerlec v Zagrebu ni konferiral s hrvaškimi politikami in se je nato odpeljal zopet v Budimpešto. Domneva se torej, da bo baron Skerlec šele, ko bo imenovan za bana, stalno prišel v Zagreb.

Volitve v Italiji.

Rim, 30. oktobra. Do sedaj je znanih 488 izidov volitev. Izvoljenih je 231 ministerjalcev, 50 radikalcev, 17 konstitucionalnih opozicionalcev, 27 klerikalcev, 12 republikancev, 39 oficijalnih socialistov, 18 reformnih socialistov. Treba je 94 ožjih volitev.

Dunaj, 30. oktobra. Zunanji minister je v imenu avstrijske vlade brzojavno čestital italijanski vladi na izidu volitev.

Rim, 30. oktobra. Minister Tedesco je v Ortoni propadel, ker se volitve v tem okraju, kjer je bil on edini kandidat, niti desetina volilcev ni udeležila. Domneva se, da se bodo tam še enkrat razpisale volitve.

Novo špansko ministrstvo.

Madrid, 30. oktobra. Novo špansko ministrstvo se je sestavilo sledeče: predsedstvo Dato, notranje Sanchez Guerra, zunanje marki Lema, vojna Echaque, mornarica Angel Miranda, finance Bugallal, javna dela Ugarte, javni poduk Bergamim, pravosodstvo marki del Vellido.

Vera peša.

Berolin, 30. oktobra. Že delj časa je opažati v Berlinu močno gibanje za proglasitev brezverstva. Zlasti propagira izstop iz cerkve odbor »Konfessionslos«, ki prireja tudi velike shode. Tako je priredil tudi dne 28. oktobra štiri velike shode v Berlinu, katerih se je udeležila ogromna množica. Po teh shodih je naznanilo 1328 oseb svoj izstop iz cerkve.

Bavarski prestol.

Monakovo, 30. oktobra. Zbornica je sprejela predlog v končanju bavarskega regentstva s 122 glasovi proti 27 glasovom.

Brunšviški prestol.

Brunšvik, 30. oktobra. Deželni zbor je sklenil v tajni seji izjavo, s katero pozdravlja deželni zbor z veseljem sklep zveznega sveta z dne 27. oktobra, s katerim je zajamčeno, da pride zopet na prestol domača, po stoletni zgodovini z zemljo zvezana vladarska hiša Welfov.

Dogodki na Balkanu.

V Albaniji.

Belgrad, 30. oktobra. Albanske čete, ki jih je srbska vojska spodila s srbskih tal in zasledovala v Albanijo samo, se zopet zbirajo, ker so se

morale srbske čete na zahtevo Avstro - Ogrske umakniti za mejo. Prišlo je večkrat do spopadov, zlasti med vasema Čelekčijo in Kognarjem. Tudi ob Črnem Drinu so se pojavile albanske čete.

Dunaj, 30. oktobra. Določanje južnoalbanskih mej le počasi napreduje. Grška se moti, če misli, da bo s šikanami dosegla svoj cilj. Mejna komisija bo proglašila vse pokrajine, kjer se ji stavijo zapreke, za albanske.

Valona, 30. oktobra. V Albaniji obstojajo sedaj tri vlade: Izmail Kemal, Esad paša in neodvisna vlada v Skadru. Vse te vlade zahtevajo od veselil, da se razdeli Albanija, kakor Švica na kantone. Težko, da se bo to zgodilo, ker je določen za Albanijo knez.

Bolgarska.

Dunaj, 30. oktobra. Bolgarski finančni minister Tončev je prispele včeraj sem, da konča pogajanja zaradi 30 milijonskega predujma. Predum se poplača iz velikega francoskega posojila.

Sofija, 30. oktobra. Reokupacija zahodnje Trakije je končana. Pri Gümüldžini so našli bolgarske vojake 1000 beguncev iz Malgare, katerim so bili bašibozuki vzeli vse imetje in vsa živila. Nekaj žen in otrok je že onemoglo vsled lakote.

Grška in Turčija.

Bukarešta, 30. oktobra. Iz zanesljivih virov poročajo, da je prišlo v Atenah med grškimi in turškimi delegati do popolnega sporazuma. — Mirovno pogodbo podpisajo v najkrajšem času, morda že prihodnji teden.

Atene, 30. oktobra. Turški delegati še vedno niso dobili potrebnih instrukcij od porte, ki bi jih pooblašale, da podpisajo mirovno pogodbo. Najbrže se bo zato sklep miru zavlekel za 14 dni. Zdi se, da se turška vlada strinja s koncesijami, v katere so privolili turški delegati glede vakufskega vprašanja. Grška vztraja na tem, da se mir čim preje zaključi.

Nemčija in Turčija.

Frankobrod, 30. oktobra. Iz Carigrada se poroča, da je ministrski svet soglasno sprejel predlog vojnega ministra, da naj Turčija sprejme v službo nemško komisijo.

Ruska duma.

Petrograd, 30. oktobra. V včerajšnji seji ruske dume je bila predložena od kadetov interpelacija zaradi šikan proti časopisju v zadevi afere Beilis. Nujnost interpelacije je bila sprejeta s 149 glasovi proti 106 glasovom.

Kitajska.

Frankobrod, 30. oktobra. Iz Pekinga poročajo, da je konstitucijski odbor kitajske republike sklenil sprejeti etične nauke Konfucija za narodni vzgojevalni sistem.

Izjave Sasonova.

Dunaj, 30. oktobra. K Sasonovim izjavam glede azijske Turčije se še poroča: Treba je posebno naglašati, da se tiče sporazum med veleislami, o katerem je govoril Sasonov, v glavnem tega, da se pod vsakim pogojem ohrani integriteta današnje Turčije. O kakšni razdelitvi Turčije v interesne sfere ni mogoče govoriti. Natančnih dogovorov pa ni.

Orijske železnice.

Dunaj, 30. oktobra. Zatrjuje se, da je v vprašanju orijskih železnic zaznamovati napredek, dasiravno še niso končane. Orijske železnice ostanejo privatne železnice in bodo stale samo v gotovem oziru pod državno kontrolo. Srbija, Grška in Bolgarska baje priznavajo koncesijo do leta 1958.

Srbsko posojilo.

Pariz, 30. oktobra. Zunanji minister je odločil, da se Srbiji ne izplača posojilo, predno Srbija ne pride do sporazuma z Avstrijo in Turčijo.

Rmečka pisarna narodno-napredne stranke

Vodstvo narodno - napredne stranke je ustanovilo v svojem tajništvu posebno kmečko pisarno, ki je na razpolago vsakemu naprednemu kmetovalcu za popolnoma brezplačni pouk v vseh političnih, upravnih, davčnih, pristojbinskih in vojaških zadevah. Izključene pa

so zasebne pravne zadeve. — Pisarna bo poslovala za sedaj le pismeno in vsak napreden kmetovalec, ki je potreben kakršnegakoli pouka v zgoraj navedenih strokah, naj se obrne zaupno s posebnim pismom, kateremu je priložiti 10 vinarso znamko za odgovor (ako se želi odgovor v priporočenem pismu pa 35 vinarso znamko) na: Kmetško pisarno narodno - napredne stranke v Ljubljani, Wolfova ulica 10. Ob sebi umevno je, da je pisarna na razpolago tudi naprednim kmetiskim županstvom.

Današnji list obsega 8 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«

Umrli so v Ljubljani:

Dne 28. oktobra: Ivan Mandič, delavec, 43 let, povozen od želez. vlaka ob Nunski ulici. — Josip Urbanija, sin posestnika, 7 dni, Ilovica 20. — Terezija Kolar, hči služkinje, 18 dni, Zaloška cesta 15. — Marija Jeruc, soproga uradnika, 56 let.

Dne 29. oktobra: Jernej Mazovič, sobni slikar, 45 let, Valvazorjev trg 6. — Josip Štrukelj, c. kr. poštni ravnatelj, 47 let, Prešernova ulica 11. — Franciška Rozman, kuharica, 67 let, Radečkova cesta 9. — Marija Prik, žena dninarja, 47 let, Radečkova cesta 9.

V deželni bolnici:

Dne 26. oktobra: Ivana Paleček, hči trgovca v Gorenji vasi, 18 let.

Dne 27. oktobra: Marija Jekovec, žena posestnika v Bitnjah, 32 let. — Jožefa Burger, mestna uboga, 76 let.

Ali veliko sedite? Sedežne poloke iz nalašč v ta namen pripravljene klobučevine popolnoma zabranijo odrgnenje in ono nevščeno svetlikanje hlač in kril. Prijetno, udobno in zdravo sedenje! Prospekt pošlje na zahtevo: Anton Obreza, tapetnik v Ljubljani, Selenburgova ulica št. 1. (3578)

Ustna voda

KALODONT
Zobna krema

Mnenje gosp. dr. C. Wernerja, primarija

v Celovcu.

Gosp. J. Serravallo

Trst.

Vam spoľnujem rad vašo željo in vam poročam, da sem z vašim železnatim kina - vinom Serravallo imel najboljše izkušnje v slučajih slabokrvnosti, nevrstenečne oslabelosti, kakor nervozne dispesije posebno pri bolnikih ženskega spola in tudi pri živčnih motenjih v začetku moške zrelosti. Ta izdelek se sam priporoča posebno v naznačenih slučajih.

Celovec, 3. junija 1911.

Dr. C. Werner.

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 30. oktobra 1913.

Termin.

Pšenica za okt. 1913. . . . za 50 kg 11-38
Rž za okt. 1913. . . . za 50 kg 9-01
Oves za okt. 1913. . . . za 50 kg 7-43
Koruza za maj 1914. . . . za 50 kg 6-28

Št. 23070.

3879

Razpis ustanov za ljubljanske reveže.

Za tekoče leto je oddati dve mesti po 50 K in deset mest po 40 K Cesarja Franca Jožefa jubilejske ustanove za reveže.

Do te ustanove imajo pravico oni mestni reveži, ki ne dobivajo redne podpore iz ubožnega zaklada.

Prošnje za podelitev enega teh ustanovnih mest je oddajati na vložnem zapisniku mestnega magistrata do vstetega 22. novembra t. l.

Prosilci imajo v prošnji natančno navesti, o čem da žive, ali imajo kakreden dohodek in koliko, in kakšne so njih rodbinske razmere (število neprekrbljenih otrok, zdravstveno stanje).

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 29. oktobra 1913,

Ideal vseh dam je, imeti lep obraz in polt nežno in aristokratsko, kar je znamenje prave lepote. Nič gub, nič izpuščajev, nič peg: koža čista in zdrava, to so uspehi, ki se dosežejo z uporabo mazila Crème Simon, pudra in mila Simon. Zahtevajte pravo znamko.

Glavna zaloga v Ljubljani: Michael Kastner.

Krondorfer se kot naravna namizna voda prve vrste in kot zdravilna voda zoper težko organskega dihanja in zoper bolesti želodca in melurja najtopleje priporoča.

Vaši čevlji kričijo — po izborni **Erdal** kremi za čevlje.

„Nuisol“ od Bergmanna & Co. Decin o/L.

je in ostane prej ko slej nedosegljivo v svojem popolnoma naravnem barvanju las in brade. V zalogi v plavi, rjavi in črni barvi. — Cena steklenici K 2-50. Dobiva se pri drog. A. Kanc, drog. B. Čvančara, O. Fettič-Frankheim v Ljubljani.

Rogaški

Tempel vrolec. Dietetična namizna pijača s obilno ogljikovo kislino. Fospolje prebavo in izmenno snovi.

Styria Zelo konpenzirana medicinska mineralna voda, pripravljena pri kromičnem železnem kataru, zaprtja, Brightovih ledvinah, vrančnik oteklina, jetrnih, srčnih, aličnih, mavelozmehkih boleznih, katarh dihalnih organov.

Donati Zdravilna vrolec najvišje vsebine svoje vrste. Zlasti uporaben pri kroničnem drvenem kataru, obilni cili, boleznih kamenih, točični trganju, sladkovni bolezni.

Najmočnejši prirodni vrolec magnezijo glauberske soli

Zaloga: Michael Kastner in A. Sarabon, Ljubljana.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306-2 Srednji zračni tlak 736 mm

oktobr	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
29.	2. pop.	734-8	18-7	p.m. jzh.	oblačno
„	9. zv.	734-9	11-5	sl. jvzh.	jasno
30.	7. zj.	733-9	10-2	„	sk. oblač.

Srednja včerajšnja temperatura 12-2, norm. 7-8. Padavina v 24 urah 0-0 mm.

Samo za one kadilce, ki z ravnimi in nove zabavke radi vidajo na dan nekaj ninarjev več: **Nodiana** klub **specijalitet** **najdražje** **najboljše!**

To zdravniškim navetom niso niti strojnice niti papir protiskanija v obeh pr. vodnim tiskom ime trgovca „S. D. K. K. K.“

Gospodična

petindvajsetletna, dobre aružine in dobrih lastnosti, se želi seznaniti s slovenskim gospodarskim plemenitima srca in stalne službe. 3863

Ponudbe do 10. novembra pod „Uesna št. 24“, pošto ležeče glavna pošta Trst.

Kemična tvornica Traiskirchen pri Dunaju, Lieblein & Co.

Cementna malta, beton, apnena malta napravi neprodorne za vodo samo

STEARIT

(obl. varovano.) 2291
Najidealnejše sredstvo za osušenja vseh vrst zadržanje talne vlažnosti.

Nepremokljive fasade z apneno malto. Zastopstvo in zaloga: F. P. Vidic & Comp., Ljubljana

Brezplačno

pošljem vsakemu svoj veliki, bogato ilustrirani glavni katalog s čez 4000 slikami solidnega, dobrega in cenega blaga vseh vrst.

C. in kr. dvorni dobavitelj
Jan Konrad,

razpošiljalnica glasbil Most št. 441.
Deška vijolina brez loka 4/4 velika, z ožganimi poliranimi tili K 580. Finejša izvršitve po K 650, 760, 9 — itd. Loka za gosli K — 90, 110, 150. Brez rizika.

Zamena dovoljena ali denar nazaj. Razpošiljanje po povzetju ali denar naprej.

Dr. J. Demšar

specijalist za kožne bolezni

ordinira 3844

od 8.—12.10. dopoldne in od 3.—5. pop., ob nedeljah od 10.—12. ure dopoldne.

Razglas

glede oddaje trt iz združenih drž. in dež. ameriških nasadov za pomlad 1914.

Štajerski deželni odbor imel bo oddati prihodnjo spomlad naslednje množine ameriških trt proti plačilu (zastoj se ne bo nič delilo!) in sicer:

1. 600.000 cepjenk, vrsti: laške graševine, belega burgundca, silvanca, šipona, traminca, male graševine, muškatele, muškatele-silvanca, žlahtine in tčnika (Wildbacher), cepljenih na riparijo Portalis, solonis, rupestris du Lôt (montikolo), rupestris Goethe Nr. 9 ter na križanke 101¹⁴.

2. 150.000 korenjakov zgoraj imenovanih ameriških podlog; ravnokako

3. 1.500.000 ključic zgoraj imenovanih ameriških podlog.

Cena trtam je sledeča:

I. cepjenke: za premožne posestnike 200 kron, za vse druge 140 kron

1000 komadov;

II. korenjaki: za premožne posestnike 24 kron, za vse druge 16 kron

1000 komadov;

III. ključice stanejo 10 kron 100 komadov.

Naročila na te trte naj se pošiljajo ali naravnost podpisaneu dežel-

nemu odboru, ali pa potom občinskega predstojnika; sprejemala se bodo samo do 15. novembra t. l.

Trte dobe le štajerski posestniki; zatoraj morajo vse stranke, brez izjeme, doprinesiti potrdilo občinskega predstojnika, da imajo vinograde v štajerski; trgovci s trtami so izključeni.

Cene veljajo na licu mesta, kjer so se trte odkazale in se morajo pri prevzetju izplačati. Če se trte dopošljejo po železnici se dotični znesek povzame, všteti tudi stroške za zavoj in dovoz. Zavoj in dovoz se zaračunata po lastni ceni.

Pri vsakem naročilu je navesti: 1. ime, bivališče in stan naročnika;

2. davčno občino v kateri se nahaja vinograd; 3. zaželjeno vrsto; 4. zadnjo pošto.

Če naroči ena stranka več ko 1500 cepjenk, 3000 korenjakov ali 5000 ključic, si pridržuje deželni odbor pravico, da ji dodeli manjšo množino trt; ravnal se bo po številu priglasenih naročil.

V slučaju, da je naročena vrsta že pošla, se nadomesti ista z drugo. Priporočila se toraj, da se pri naročilu navede tudi sorto, katero bi želel naročnik v nadomestilo.

Vsak naročnik dobil bo najkasneje do 15. januarja 1914 obvestilo v katerem nasadu, koliko in katere vrste trt se mu je dodelilo. Naročnik je ob vezan nakazane trte prevzeti; le v slučaju, če so se mu nadomestile naročene sorte z drugimi, se mu dovoli da nakaznico vrne. Storitni pa mora to nemudoma, čim dobi obvestilo, ker bi drugače moral trte prevzeti.

Če je mogoče naj pride naročnik sam po trte. Če se mu pošljejo po železnici, naj jih pa pregleda kakor hitro prispejo. Morebitne pritožbe in ugovore se mora naznaniti nemudoma vodstvu dotične trsnice, ker se na zakasnele ne bo oziralo.

Gradec, v septembru 1913.

Od štajerskega deželnega odbora.
Edmund grof Attems.

Kavarna J. Zalaznik

priporoča vsem ljubljancem in gostom z dežele

najboljši zajtrk

kakor priznalo dobro

belo kavo, čokolado, kakao, čaj, fine likerje in najfinejše pecivo.

Dobre vinske sode

iz hrastovega lesa, prav močne.

od 400—700 litrov

proda po nizki ceni.

Fran Cascio, vinski trg.

Lingerjeva ulica št. 1. za škofijo.

Mazilo za lase.

Varstvena znamka NETOPIR

napravi g. Ana Križaj v Sp. Šiški pri Ljubljani. Dobi se v Kolodvorski ul. št. 200 ali v trafiki pri cerkvi. V treh tednih zrastejo najlepši lasje. Stekl. po 2 K in po 3 K. Pošilja se tudi po pošti. Izobno sredstvo za rast las.

Za gotovost se jamči. Spričevala na razpolago.

Ugodna prilika. Ugodna prilika.

Proda se hiša v Vodmatu.

Zaloška cesta št. 19,

stoječa ob glavni cesti ob zgradbi nove šole, popolnoma obnovljena s prodajalno, stanovanjem, kletmi, vrtom dvoriščem in drugimi zraven spadajočimi prostori. Tudi vsa prodajalna oprava za špecerijo, skoraj nova prav malo obrabljena se ob enem ugodno odda. Za trgovce, ter tudi za mesarijo ali drugo obrt jako ugodno. Plača na hišo 5—6000 kron, drugo po ugodnem dogovoru ostane lahko na hiši vknjiženo. 3878

Pojasnila se dobe v pisarni **IV. A. Hartmanna nasl. A. Tomažiča,**

Marije Terezije cesta v Ljubljani.

Poziv.

Gpozarjam, da nisem nikaka plačnica za dolgovo na moje ime.

3873

Franja Gril.

Nadležne kocine in pege

na obrazu odpravi v najkrajšem času z zajamčeno neškodljivim sredstvom in gotovim uspehom 3855

Minka Kocjan, izprašana maserka, Sv. Pe ra cesta 28, skozi vežo.

ozdravi brez vbrizganja pri gospodih in damah vse bolezni spolovil, iztok, kapavico, bolezni v mehurju, kjer drugi pomočki odpovedo.

48 urah

Hernial - Dragée

Škatlja (100 kom.) K 5.—. 2 škatlji za 13 eno zdravljenje. — Izdeluje

Delta Laboratoire de Produits Chimiques à Paris

Dobiva se pri gen. zalogi za Avstro-Ogrsko: Lekarne Mariabill, Budapesta, VI. Liszt Ferenc-tér 20 po povzetju ali ako se znesek pošlje napre.

Razglednice

umetniške,

in

pokrajinske

se dobe vedno v veliki izbiri v

„Narodni knjigarni“

Prešernova ulica 7.

KUC

zdravniško priporočeno **kri tvoreče vino** daje moč in zdravje.

Vzorec 4 steklenice 5 kg franko po pošt-nem povzetju K 450. — Edina zaloga:

Br. Novaković,

veletrgovina vina, Vermoutha, Marsale, Malage, Konjaka, žganja itd.

LJUBLJANA

Vizitnice

v elegantni obliki priporoča Narodna tiskarna.

Pozor!

Vile, stanovanjske hiše, stavbne parcele

v mestu kot v okolici se pod jako ugodnimi pogoji prodajo.

Posredovalnica za nakup in prodajo: 3936

Valentin Accetto, Kolodvorska ulica št. 8.

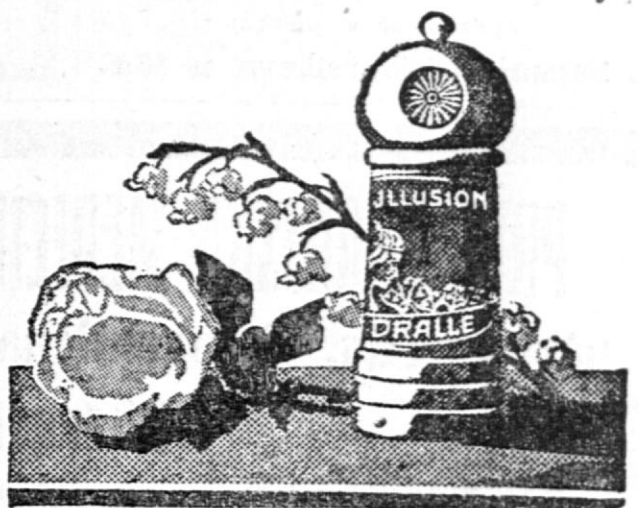
:: Presenetljivo prirodno ::

kakor sveže trgane cvetlice diši Dralleja

ILUZIJA V SVETILNIKU.

Cvetlične kapljice brez alkohola.

Atom zadostuje!

Šmarnica, vrtnica, španski bezeg, heliotrop, reseda K 4.—, vijolica K 5.—. Po vseh lekarnah, drogerijah, parfu-merijah, trgovinah z milom in boljših brivnicah.

JURIJ DRALLE, PODMOKLI n. L.

Novo!
Vinko Pustourh
Celje, Narodni dom.
Velika zaloga sgotovljenih oblek sa moške, ženske in otroke.
Vsakovrstno perilo.
Klobuki.

C. kr. avstrijske državne železnice.

Izvleček iz voznega reda.

Veljaven od 1. maja 1913.

Postaja: Ljubljana južni kolodvor.

Odhod.

6-54 zjutraj. Osební vlak na Kranj, Tržič, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Celovec, St. Vid ob Glini, Dunaj.

7-32 zjutraj. Osební vlak na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo, Stražo - Toplice.

9-09 dopoldne. Osební vlak na Kranj, Jesenice, (z zvezo na brzovlak na Beljak, Inomost, Solnograd, Monakovo, Köln, Celovec, Linc, Dunaj, Prago, Draždane, Berlin.) [direktni voz Reka-Opatija-Solnograd.]

11-30 dopoldne. Osební vlak na Kranj, Tržič, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Solnograd, Celovec, Dunaj.

1-20 popoldne. Osební vlak na Škofjo Loko, Kranj, Radovljico, Jesenice. (Zabavni vlak, vozi samo ob nedeljah in praznikih.)

1-30 popoldne. Osební vlak na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo, Stražo - Toplice.

3-40 popoldne. Osební vlak na Kranj, Tržič, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Celovec.

6-35 zvečer. Osební vlak na Kranj, Tržič, Jesenice, Trbiž. Na Jesenicah zveza na brzovlak na Beljak, Inomost, Solnograd, Monakovo, Vlissingen, (London), Celovec, Linc, Dunaj.

7-46 zvečer. Osební vlak, na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo.

10-01 po noči. Osební vlak na Kranj, Jesenice, Gorico, Trst. Na Jesenicah zveza na brzovlak na Beljak, Franzensfeste, Inomost, Solnograd, Monakovo, Linc, Prago, Draždane, Berlin.

Prihod.

7-25 zjutraj. Osební vlak iz Trsta, Gorice, Jesenic, z zvezo na brzovlak iz Ber-

lina, Draždan, Prage, Lince, (Londona) Vlissingena, Monakovega, Solnograda, Inomosta, Beljaka, Tržiča, Kranja.

8-59 zjutraj. Osební vlak iz Rudolfovega, St. Janža, Trebnjega, Kočevja, Grosupljega,

9-52 dopoldne. Osební vlak iz Trbiža, Jesenic, z zvezo na brzovlak iz Dunaja, Lince, Celovca, Monakovega, Solnograda, Inomosta, Beljaka.

11-14 dopoldne. Osební vlak iz Gorice, Jesenic, Dunaja, Lince, Celovca, Beljaka, Tržiča, Kranja.

3-00 popoldne. Osební iz Straže-Toplic, Rudolfovega, St. Janža, Trebnjega, Kočevja, Grosupljega.

4-33 popoldne. Osební vlak od Trsta, Gorice, Trbiža, Jesenic, Lince, Celovca, Solnograda, Franzensfeste Beljaka, Tržiča, Kranja.

5-51 zvečer. Brzovlak iz Jesenic z zvezo na brzovlak iz Berlina, Draždan, Prage, Dunaja, Lince, Celovca, Monakovega, Solnograda, Inomosta, Franzensfesta, Beljaka, (direktni voz Solnograd-Opatija-Reka).

8-16 zvečer. Osební vlak iz Trsta, Gorice, Trbiža, Jesenic, Dunaja, Lince, Celovca, Beljaka, Tržiča, Kranja.

9-00 zvečer. Osební vlak iz Jesenic, Radovljice, Kranja, Škofje Loke. (Zabavni vlak, vozi samo ob nedeljah in praznikih.)

9-18 po noči. Osební vlak iz Straže-Toplic, Rudolfovega, St. Janža, Trebnjega, Kočevja, Grosupljega.

11-31 po noči. Osební vlak iz Trsta, Gorice, Trbiža, Jesenic, Celovca, Beljaka, Kranja

Postaja: Ljubljana drž. kolodvor.

Odhod na Kamnik: 7-32, 11-50, 3-12, 7-15, (11-00 ob nedeljah in praznikih).

Prihod iz Kamnika: 6-42, 11-00, 2-41, 6-15, (10-30 ob nedeljah in praznikih).

C. kr. državno-železniško ravnateljstvo v Trstu.

Dobrega pomočnika 3877

mehanika

za popravo dvokoles in šivalnih strojev

sprejme takoj trdka

F. Batjel, Gorica, Stolna ulica 2-4.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z manjšajočimi se 12 vplačili.

„S. AVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi. Rezervni fond K 58,461.432-56 — Izplačane odškodnine in kapitalije K 123,257.695-77

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.

Vsa pojasnila daje cigar pisarne so v asneji bančnej hiši Generalno zastopstvo v Ljubljani v Gosposki ulici šte. 12.

Zavaruje poslopja in premišne proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Pozor! Sprejema tudi zavarovanja proti vlomski tatvini pod zelo ugodnimi pogoji. — Zahtevajte prospekt!

Telefon štev. 16.

Leta 1873. ustanovljena delniška družba

Telefon štev. 16. 982

Kranjska stavbinska družba v Ljubljani

Stavbno podjetništvo; pisarna za arhitekturo in stavbno-tehniška dela; tesarstvo in mizarstvo s strojnim obratom za stavbna in fina dela; opekarne s strojnim obratom v Kosezah in na Viču; kamnolomi v Podpeči in v Opatiji. — Priporoča se za stavbna dela vsake vrste.

Prešernove slike

prodaja in pošilja po poštne povzetje
Iv. Bonač v Ljubljani.

Cena slike 5 kron. 372

Elegantno 3864

stanovanje v vili

obstoječe iz 4 sob, kopalne sobe, verande in pripadki, 3864
se odda za februarjev termin 1914.

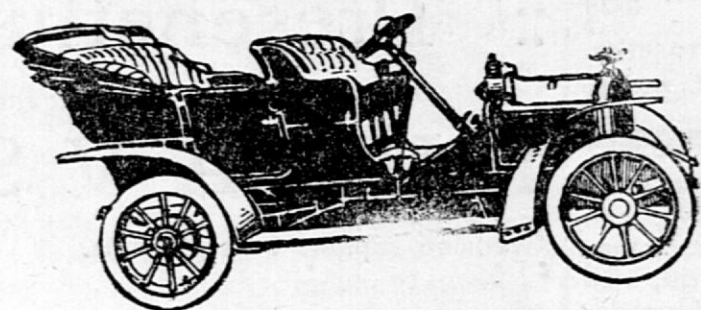
Vpraša se v pisarni

F. Supančič, Bleiweisova c. 18/1.

Prva kranjska tovarna vozov Peter Keršič, nasl. brata Oroszy

v Spodnji Šiški pri Ljubljani

prodaja zaradi prevelike zaloge vozov, eno- in dvo-vprežne vozove pod ceno.

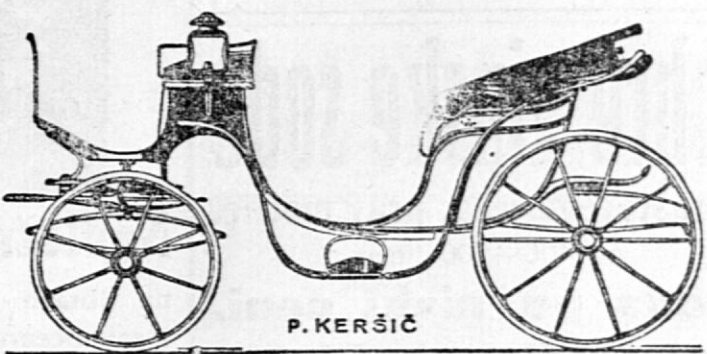

Obenem priporoča svojo bogato zalogo drugih vozov ter pošlje cenike brezplačno.

Tudi vsa tozadevna popravila in dela se po najnižji ceni izvršujejo. 2611

Tovarna izdeluje tudi

avtomobilске karoserije za vse vrste avtomobilov.

P. KERŠIČ

Mate Kezele, posestnik, Delnice na Hrvaškem, išče 3845

poslovedjo za svojo kovačnico.

Biti mora izprašan podkovač. Nastop takoj. Prednost ima samo Slovenec.

Pristen dober

brinjevec

se dobi pri 41

L. SEBENIKU v Spod. Šiški.

PRVA KRANJSKA MEDICINALNA DROGERIJA

parfumerija, fotografična manufaktura itd.

Oblastveno koncesijonirana prodaja strupov.
Ustanovljena leta 1897.

Anton Kanc
Ljubljana, Zidovska ulica 1.

Ceniki na razpolago. Ceniki na razpolago.

NA IZBIRO pošilja tudi na deželo:
Krasne

BLUZE krila, kostume, nočne halje, perilo in vsako modno blago.

Zelo solidna trdka:

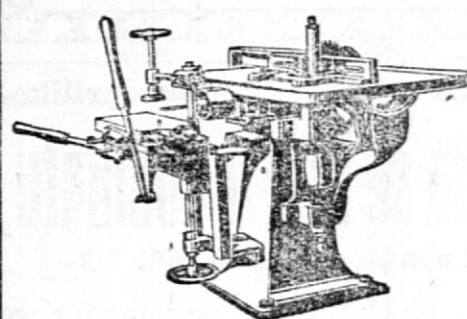
M. Kristofič - Bučar
Ljubljana, Stari trg 9. Lastna hiša.

Neprekosljiva v

otroških oblekah

in krstni opravi.

PRVOVRSTNE

stroje za mizarje, kolarje in za cepljenje drv.

Tvornica strojev 3129

Moric Zuckermanna vdova

Dunaj XVIII. Anastasius Grün-Gasse 24/13.

Zastopniki se iščejo.

A. KUNC

Ljubljana

Dvorski trg 3.

Velikanska zaloga oblek
za gospode in dečke.

Najnižje, stalne cene.

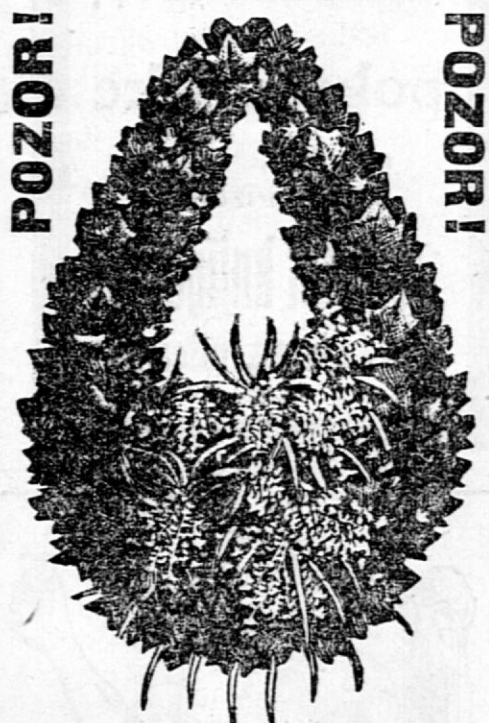
Ceniki na razpolago.

Čitajte v Vašo lastno korist!

V današnjih težavnih razmerah **zamorete obogatiti le s srečko!**
TURSKA SREČKA je v to svrhu prva in najpripodličnejša srečka, ker ima šest žrebanj vsako leto, ker znašajo glavni dobitki vsako leto 400.000, 400.000, 400.000, 200.000, 200.000 in 200.000 zlatih frankov, ker vsaka srečka mora zadeti najmanj 400 frankov, ker je tedaj zanjo izdan denar varno naložen kot v hranilnici, **POZOR!** Prihodnje žrebanje se vrši 1. dec. 1913!

1 turška srečka z 10 žrebanji vsako leto na mesečne obroke po samo 6 kron. 2257

Ceške industrijske banke glavno zastopstvo v Ljubljani. št. 1.
Sprejmejo se provizijski zastopniki pod ugodnimi pogoji.

Cvetlični salon Viktor Bajt

Selenburgova ul. 6, zraven glavne pošte.

Sopki, venci s trakovi in napisi se izdelujejo po najnižjih cenah. Delo okusno vezano. Velika zaloga krasnih suhin vencev.

Priporoča se z odličnim spoštovanjem

Viktor Bajt.

Brzjavaj: Bajt, cvetlični salon, Ljubljana.

Klobuki Srajce
Cilindri Nogavice
Cepice Zepni robci
Kravate Naramnice
Rokavice Dežniki

Prof. Jegrovo trikot perilo

Za lovce:

Pleteni telovniki

Dežni plašči itd.

Priporoča se

modna in športna trgovina

P. Magdič

Ljubljana

nasproti glavne pošte.

Radi na novo došlih pariških modelov, oddajam najnovejše damske plašče in kostume pod lastno ceno

Najmodernejši double-paletaje za dečke in deklice za 7 do 14 let od K 7.— do K 14.—.

Največjo zalogo otroške konfekcije, vkljub temu, da jo je težko dobiti od fabrikantov, priporoča

Angleško skladišče oblek, O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg 5-6.